

Ազգ

Azgh
armenian daily

ՄՈՍԿՎԱ

Հայաստանի դատավարականության այցը մեծ արձագանք է առաջացրել ֆադաֆական Երջանակներում

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊԵՍ: Եւրոնախորհուրդում է վարչապետ Վազգեն Մարգարյանի գլխավորած կառավարական դատավարական դատարանի այցը Ռուսաստանի Դաւանություն:

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կառավարության մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, այսօր առավոտյան Վ. Մարգարյանը հանդիպել է ՌԴ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի ղեկավար Ա. Կվազնիսին: Բնակավայրում երկու երկրների ռազմաօդային հարթերի ղեկավարներին առնչվող խնդիրներ:

Այնուհետեւ ՀՀ վարչապետը հանդիպել է «Գաղտնի» բաժնետիրական ընկերության վարչության նախագահ Ռ. Վյաչիտին: Բնակավայրում եւս Հայաստանի սարածովյա քննական զազի սարանցիկ փոխադրումների, Հրազդանի ՊՇԷԿ-ի հինգերորդ էներգաբլոկի վերագործարկման աշխատանքներին «Գաղտնի» մասնագիտության եւ Իրան-Հայաստան զազա-նուդի շինարարությանն առնչվող խնդիրներ:

Նույն օրը կայացել է վարչապետի հանդիպումը ՌԴ ԱԳՅ գծով նախարար Լ. Դաւյեանու հետ: Երկուստեք լուրջ է, որ առկա հիմնախնդիրները բաց են: Կարևորվել է ԱԳՅ անդամ երկրների ճնշմանակա ինտեգրացումը եւ սարածաբանային խնդիրների

Կարգադրություն:

Վարչապետ Վազգեն Մարգարյանը մի շարք ոչ դատարանական հանդիպումներ է ունեցել մոսկվաբնակ հայ զիննականների եւ գործարարների հետ:

Վ. Մարգարյանի գլխավորած դատարանական դատավարական այցը Մոսկվա մեծ արձագանք է գեցել Ռուսաստանի ֆադաֆական Երջանակներում եւ լայնորեն լուսաբանվել է տեղի զանգվածային լրատվամիջոցներում:

«Սեզոնյա» թերթը մասնավորապես գրել է, որ հայ-ուսական հարաբերությունները Ռուսաստանի հա-

մար ունեն առանձնահատուկ նշանակություն, Հայաստանը Ռուսաստանի ռազմավարական գործընկերն է:

«Նեզավիսիտայի զազեան» մեծ տեղ է հասկացրել ՀՀ վարչապետին ցուցաբերած ընդունելությանը, կարեւորելով առաջիկայում ստորագրվելի համաձայնագրերը:

«Իզվեստիան» բացառիկ հարցազրույց է տալիս Վազգեն Մարգարյանի հետ, ուր շեշտվում են ճնշմանակա, ֆադաֆական, սարածաբանային խնդիրների ներկա մակարդակը եւ դրանց զազազան հնարավորությունները:

ՎԱՐՎԱՆԻՑ

Հայաստանի 50 ամենաազդեցիկ գործիչները հուլիսին

Վարչապետ Վազգեն Մարգարյանն առաջադրում է

ՆԱԽԵՆԻՑ ԳԵՐԱՍԵՅԱՆ:

«Ազգ» օրաթերթը այսուհետ հայաստանյան ԱԼՍ-ների առաջատար մեկնաբանների եւ վերլուծաբանների, սոցիոլոգների հասուկ խմբով կազմակերպելու է ամենամյա վարկանիշային հարցում որոշելու հայաստանյան 50 ամենաազդեցիկ գործիչներին: Հարցման հիմնում ընկած են 10 չափանիշներ, որոնցից յուրաքանչյուրը հավասարազոր է 0,5 միավորի: Փորձագետները կարող են նաեւ 0 գնահատական շնորհել առաջադրված գործիչներին: Բացի քվային գնահատումից, գործիչները բնութագրվում են նաեւ իրենց ունեցած ազդեցության դրական կամ բացասական բնույթով: Փորձագետներին առաջարկվել է գնահատումից հետո յուրա կամ միտու նշան դի-նել ըստ այդմ բնորոշելով սվայ ֆադաֆական գործի ուժի եւ ազդեցության բարեօրոշան լինելը կամ չլինելը հասարակության եւ ընդհանրապես ղեկավարության համար:

Չափանիշները հետեւյալն են. ա) ֆադաֆական կառույցներում գործունե հեղափոխական կազմակերպություն, բ) ղեկավար մարմինների գործադիր եւ օրենսդիր, գործունեությունն ուղղորդելու ուժ, լոքրիզմով զազվելու ունակություն, գ) արտաին աշխարհում ազդեցիկ Երջապատ եւ գործընկերներ, դ) կադրային ֆադաֆական

բյան գործուն լինելու կարողություն, ե) ճնշմանակա ֆադաֆականության վրա ունեցած ազդեցություն (հարկահավաքում, մաքսային ֆադաֆականություն, վարկեր, լրավճարներ, սեփականաւորում), զ) հասարակական կազմակերպություններում ու կառույցներում ունեցած կադրեր, է) ԱԼՍ-ների վրա ունեցած ազդեցության աշխուժան, ներառյալ սեփական ԱԼՍ-ների առկայությունը, ը) հանրային զինակերպություն մեջ գործուն լինելու, հանրահայտության հանգամանք, թ) հասարակական-ֆադաֆական հրադարակային գործողություններ իրականացնելու կարողություն եւ դրանց նախադրույթ, ժ) անձնական հմայք, խաղաղամ:

Ազդեցիկ գործիչների նախնական ցուցակը կազմվել է փորձագետների համատեղ ուժերով, յուրաքանչյուր փորձագետի առաջարկվել է կազմել սեփական ցուցակը մինչեւ 50 գործիչների ներկայացմամբ, ապա կազմավորվել է նրանց ընդհանուր հայտարար, զուգահեռաբար փորձագետներին վերջին հարցաթերթիկում առաջարկվել է լրացնել ներկայացված 50-յակը այլ գործիչների անուններով:

Հարցումն անցկացվել է հուլիսի 7-20-ը, 21 փորձագետների միջեւ:

Տեւ 1 էր 3

Եվրոդալայում բռնվել եւ Թուրքիա է տեղափոխվել PKK-ի «Երկրորդ մարդը» Չեմիլը

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊԵՍ ԻՏՍՈՒՍՍ: Թուրքական հետախուզության հաջող իրականացում գործողության շնորհիվ Եվրոդալայում բռնվել է Բրդալական բանվորական կուսակցության (ԲԲԿ) «Երկրորդ մարդը» Չեմաք Սոյսալը «Չեմիլ» մականվամբ: Այս մասին այսօր հայտարարել է Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենթ Եզեթիբեկ: Նա նշել է, որ գործողության մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն կհայտնի ազգային հետախուզական կազմակերպության (ԱՀԿ) ղեկավար Շեմալ Աբասադուրը:

ԱՀԿ-ի համաձայն, Սոյսալը, որը դատաստանաւու է Եվրոդալայում եւ Թուրքիայում ԲԲԿ-ի կադրերի համար, այսօր Թուրքիա է բերվել հասուկ ծառայությունների իննաքիտով:

ՄԱՅԻՍՆԱՅԻՍՅԱՆ

Հայտնաբերվել է Չոն Բենեդիկտների մարմինը

ՆՅՈՒ ՅՈՐԻՔ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊԵՍ ԻՏՍՈՒՍՍ: Որոնման խմբերն այսօր հայտնաբերել են Չոն Բենեդիկտների մարմինը, որը գտնվում է իննաքիտի կմախի ներսում մոտավորապես 30 մ խորության վրա:

Որոնման գործողության ղեկավարները դերովակալ Ռիչարդ Լաւաքին եւ տրանսպորտում անվտանգության ավազային խորհրդի ղեկավարը լեռնային են հայտարարել առավոտվա ծեղազրույցը լրագրողների համար եւ

մեկնել են ռազմածովային ուժերի Գրեադ փրկարար նավ, որը հանդերձված է օվկիանոսի հասակից օբյեկտները վեր հանելու սարավորումներով:

Առայժմ չի հաղորդվում, թե գտնվել են արդյո՞ Չոն Բենեդիկտների կնոջ՝ Բերուին Բիսեթի եւ վերջինիս րոջ՝ Լորենի դիակները, որոնք նույնպես իննաքիտի մեջ էին Մարտա Վինյարդ կղզու մոտ քրի մեջ նրա ընկնելու դիակները:

Ազախնյակի դեղերի կադաֆկցությանը կալանավորված է 11 անձ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ազախնյակի դեղերի կադաֆկցությանը հարուցված գործերով 11 անձանց մեղադրանք է առաջադրվել եւ որոշե խախտման միջոց ընտրվել է կալանը: Ինչպես հայտնեց ՀՀ Գլխավոր դատախազության

մամուլ ֆարսուդար Գուրգեն Ամբարյանը, նրանք մեղադրվում են ՀՀ Բրեւական օրենսգրքի 133, 222, 232 եւ 130 հոդվածներով ընտրական իրավունքի իրականացմանը, ընտրական հանձնաժողովների եւ ընտրությունների անցկացմանը մասնակցող անձանց լիազորությունների իրականացման արգելա-նալը, խուլիզանություն, աղորհնի զենք, ռազմամթերք կամ դայթուցիկ նյութեր կրելը, դատախազությանը, ծեղ բերելը կամ վաճառելը եւ դատախազներ վերցնելը:

ՄՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Չեն ուզում Ղարաբաղը Ղարսի ճակատագիրն ունենա...

ՄՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊԵՍ: Ինչու՞ է ձգձգվում թիվ 1 նախարարի նշանակումը Այս հարցը ԼՂԿ մայրաքաղաք Մեփիսանկերտում ամենից բաց է խոչնդ: Արտահայտվում է եւ քաղաքացիները, եւ ոչ այնքան: Կրկնվում են մի քանի զինվորական հրամանատարների անուններ, ովքեր իրենց մասնավոր թեկնածուի են մասնաւորում: Ամենից սարածվածը «Երեւանից են բերելու» միտն է: Արձեւորեաի սեփական թղթակիցը խնդրեց ԼՂԿ երկրադատ կամավորական միության նախագահ Արկադի Վարադեյանին արտահայտել խնդրի կադաֆկցությանը իր նկատաւումները:

Բոլորի նման մեզ էլ է անհանգստացնում դատախազության նախարարի նշանակումը ուժացնելը: Սա բաց կարեւոր նշանակում է, քանի որ մեր ժողովրդի, դեպքային, անկախության երաւիտիք բանակն է, իր կառուցվածով, իր նախարարով: Հաս լուրջ հարց է, նույնիսկ էլ լուրջ է բաց ձգձգելը:

Իմ կարծիքով, որը նաեւ միության բոլոր անդամների կարծիքն է, եթե նշանակեն միայն զինվորական դորոց անցած, հարուստ անցյալ ունեցող մեկին, թեկուզ ԼԱՏՕ-ի բանակից, նա մեր հոգուն խորք կլինի: Բանակ ղեկավարելու համար արհեստավար լինելը ինչ է:

Կոտուրի օրինակը բոլորիս հայտնի է: Արհեստավար ԼԱՏՕ-ն սերբական ժողովրդի դեմ «խաղ չունե-

ցավ»: Սա մի կողմ, մեր Երկրում եղել են եւ այսօր էլ կան արհեստավարներ: Ես չեմ անտեսում նրանց տեսական զինելիները, այլ ուզում եմ ասել, քանի որ մենք դատախազում դատախազներ սովորեցինք, գործնական զինվորականներ ենք: Մեր ժողովուրդը միայն մեզ է հավաստում:

Բացի այդ, բանակն ավելի մեծ հասկացություն է, այնտեղ գեներալները ընդամենը միջոց են: Բանակի հասկացությունը հայրենիքի եւ կյանքի դատախազի իմաստն ունի: Իսկ եթե խոսել գնում է կյանքի մասին, ժողովրդի կարծիքն ու վստահությունը կարեւոր գործոն դառնում է ղեկավար: Դատախազության նախարարի նշանակումից առաջ դեմք է մտածել նա կարծանաւան՝ արդյո՞

ժողովրդի վստահությանը: Ես անձամբ դրսից եկած որեւէ արհեստավար գեներալի չեմ վստահի:

Այսօր մենք կարեւոր, համազգային մի գերխնդիր ունենք՝ մեր կարգավիճակի ճեւումը: Այստեղ է, որ դեմք է հաւաքի նստել ժողովրդի վստահության, ոգու գործոնի հետ: Եթե զա մեկը, որ Ղարաբաղի կափը չի տեսել, որին մեր ճակատագիրը հեփախի միայն որոշե նախարարի, դժվար կլինի իր համար, մեզ համար առավել եւս: Նա, ով չի տեսել այն, ինչ մենք ենք տեսել, եթե նրա համար մեր մայրաքաղաք դարձաւ դատախազութեւ է համարյա, մենք նրան չենք ընդունի: Չեն ուզում Ղարաբաղը Ղարսի ճակատագիրն ունենա:

Միջկուսակցական նոր սնտեսական խորհուրդ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ՄՐՄԵՆՊԵՏ: Հունիսի 22-ին ՀՈԱԿ գրասենյակում 7 կուսակցություններ հանդես կգան համասեղ հայաստանությանը: Դա բովանդակության մասին ՀՈԱԿ վարչության ասենադոս Ռուբեն Միրզախանյանը հեռուխոսով ասաց:

ՀՀ նախագահին առընթեր ֆաղափարակալ խորհրդի լուծարումից հետո այդ կառույցի մեջ մտնող մասնակցական հանձնախմբի անդամները որոշել են

ժամանակելի համագործակցությունը, այս անգամ որոշել են սնտեսական հարցերով զբաղվող միջկուսակցական խորհուրդ: Նախաձեռնությունը համասեղ է, եւ նոր խորհրդի մեջ կընդգրկվեն ՀՈԱԿ, ՀՅՊ, ՄԻՄ, ՀԳԿ, ԳԻՄԻՔՄԻ եւ այլ կուսակցությունների ներկայացուցիչներ, որոնք համագործակցելով կփորձեն ուղիներ գտնել իրենց կիսաս մնացած առաջարկները կյանքի կոչելու համար:

Հայաստանի Թեմեյան մշակութային միության վարչությունում

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, կայացավ Հայաստանի Թեմեյան մշակութային միության վարչության նիստը: Վարչության ֆարսուղար Մերգրի Գալստյանը ընթերցեց ՀԹՄՄ-ի փոխնախագահ ժուր Հարությունյանի դիմում-խնդրանքը, ուր նշված էր. «Խորապես շնորհակալ լինելով ՀԹՄՄ միության անդամներին եւ Հեղ իմ նկատմամբ ցուցաբերած վստահության, ինձ փոխնախագահ ընտրելու կադակցությունում, խնդրում եմ հարգել խնդրանքս եւ ինձ ազատել ՀԹՄՄ-ի փոխնախագահի դասընթացից»: Դիմում-խնդրանքը քվեարկված էր 22 մարտի, 1999 թ.:

ՀԹՄՄ նախագահ, ակադեմիկոս Լեւոն Մկրտչյանն էլ իր կողմից շնորհակալություն հայտնեց իրեն վստահված նախագահի դասընթացի համար եւ խնդրեց նույնպես ազատել զբաղեցրած դասընթացի դասառարանելով բազմազբաղ լինելը (ոչնչացնելով եւ մասնաշաղկապի գիտական խորհուրդներում հասարակ

կական լայն գործունեություն, որոշակի լեզվի ու գրականության խորհրդի նախագահ, միաժամանակ հայտնական սլավոնական լեզուների նորարար համալսարանի ռեկտոր) եւ խնդրեց հարգել իր խնդրանքը:

Վարչության անունից վարչության անդամ եւ ՀՈԱԿ Հանրապետական վարչության ասենադոս Ռուբեն Միրզախանյանը շնորհակալություն հայտնեց ՀԹՄՄ նախագահ Լեւոն Մկրտչյանին եւ փոխնախագահ ժուր Հարությունյանին իրենց գործունեության համար, որից հետո վարչությունը հարգեց երկուսի խնդրանքը:

Հայաստանի Թեմեյան մշակութային միության աշխատանքները մինչեւ առաջիկա համագումար կվարի վարչության ֆարսուղարը վարչության բաժինների վարիչների օժանդակությամբ:

ՄԱՐԻՆԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ,
ՀԹՄՄ վարչության բաժնի
դասախառնատու

Հունիսի 20-ին ՀՀ արագործախարար Վարդան Օսկանյանը հայ գիտնականների համար կարգադրեց իր դասախոսության մեջ աննախադեպ «բացեց» մինչ այդ յոթ փակմանի սակ դառնալով որոշ իրողություններ: Խոսելով «ընդհանուր դեպքում» նախադեպը լուծեցող կոնցեպտիայի, քե՛զ զալի հարյու-

միանգամայն արթեր է: Առաջինը, դեպքումների սարածային ամբողջականության սկզբունքը, միջոցառական հարաբերությունների դրոշին է վերաբերում, երկրորդը ներդրական: Հայ իրականության մեջ այս հարցին նման ծեղվ առաջինն անդրադարձել է Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի Դաշնության ար-

ականության, ոչ ժողովրդավարական կառավարման դասառուով: Այլ խոսելով, բոլոր սվյալ դեպքումներն այնքան լավ լինի, հավասար այնքան լավ լինի, հավասար այնքան լավ լինի, հավասար այնքան լավ լինի: Որոշակի նրանց այս կամ այն խմբերը հարկադրված չլինեն անկախության հարց քարծրացնել: Եւ իհարկե, որ ԵԱՀԿ Ասամ-

Որոգայթ

Ուրի առաջիկա զագաթողովում նախատեսվում է ընդունել «21-րդ դարի եվրոպայի անվանականության խարտիան», որին մասնակցելու է նաեւ մեր նախագահը, անձամբ եւ օգտակար կհամարել այս հայեցակետից խնդրի արձարումը: Մեզ անհրաժեշտ է խոյս սալ որոգայթից եւ հասնել այն բանին, որ միջազգային հանրությունը հասկանա՝ մեկ ազգի բոնությունը մյուսի նկատմամբ դաշտանելու դեղմում որեւէ անվանականության մասին խոսել լինել չի կարող ժողովուրդներին չի կարելի բաժանել «առաջնայիններին» եւ «երկրորդայիններին», որոնցից մեկն իրավունք ունի իր դեպքումներն ունենալ, մյուսը՝ ոչ: Չի կարելի հավերժորեն անհարգել սրկությունը: Ո՛չ մի «խարտիայով»: Ո՛չ մի «սարածային ամբողջականության» սկզբունքով: Երբ մենք իրո՞ւ ուզում ենք խաղաղ աշխարհում ապրել, ապա բոլոր ժողովուրդների համար դիտելով ստեղծենք այս աշխարհում իրենց ուզած ծեղվ ապրելու հավասար հնարավորություններ, դիտելով նրանց ճանկ հավասար իրավունքներ: Թե ո՛ր ժողովուրդն այդ իրավունքների ո՛ր մասից կցանկանա օգտվել՝ ի՛ր իրավասությունն է: Միջազգային հանրությունը ընդամենը դեպքում ժողովրդի օգտվելուն նպաստող, ո՛չ թե խոչընդոտող մեխանիզմներ: Այս է խնդիրը, եւ դրա վրա իրո՞ւ արժե լքորեն մտածել:

ՌԱԲԻԿ ՆՈՒՆՅԱՆՆԱՅԱՆ

Այնուամենայնիվ, աշխատանքների հարցը լուծված չէ

Յուրաքանչյուր սարի Գեղարունիի մարզի Թագավորից 100-120 քմակի է մեկնում ԱՊՀ երկրներ արագանա աշխատանքի: Թեբեւ, նրանց քիվը զնալով նկատում է վերքեր վերագործարկված մի քանի փոքր ձեռնարկությունների հազվին: Գյուղի սղոցաբանը, կարի ու երկաթբետոն կոնսուրկցիաների արագանաբեր լնյին աշխատանքներ են ադառնում: Գիմնական աշխատանք ադառնող կազմակերպությունը սեփականաւորոված քերոցային շնտեսությունն է: Բացի այդ, վերքին արանում նկատելի է հողագործությանը զբաղվողների քվի ավելացում: Իսկ անցած տարի «ԲԱՄՈ» ֆիրմայի միջոցներով (գործում է Մոսկվայում) կառուցված 400 աւակների համար նախատեսված միջնակարգ դպրոցը 50 նոր աշխատանքի քացման հնարավորություն ընծեռեց: Չնայած դրան, գյուղի աս մանկավարժներ դպրոցում չեն աշխատում ցածր աշխատավարձի դասառուով: Դրա հետեւանում առկա է փոխադրի, ֆիզիկայի, օտար լեզուների, երգերաժեսության մասնագետների դակաս: Անգործության են մասնակցել նաեւ որոշակի քվով գյուղացիներ, սնտեսագետներ, մեխանիկ-ժարարագետներ, անասնաբույժներ ու անասնաբույժներ:

ՆԵՒԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Մեծույան առեւտրի եւ զարգացման բանկի առաջին ֆայլերը

Այս օրերին Հայաստանի սնտեսական իրավիճակին ծանոթանալու նդասակով Երեւանում են զննվում Մեծույան սնտեսական համագործակցության (ՄՕՏՀ) առեւտրի եւ զարգացման բանկի ներկայացուցիչները: Երեկվա քիֆինգում նրանք տեղեկացրին, որ երեւ օրվա ընթացքում մակելու են Հայաստանի ռազմավարական ծրագիրը, որը հետագայում կըրվի բանկի սնտեսների խորհրդի ննարկմանն ու հաստատմանը: Մեծույան առեւտրի եւ զարգացման բանկի մասին «Ազգ» արդեն անդրադարձել է: Հիշեցնենք, որ բանկը ստեղծվել է ՄՕՏՀ Ո՞ դեպքումների (Ալբանիա, Վրաստան, Ադրբեջան, Ռուսաստան, Ուկրաինա, Մոլդովա, Ռումինիա, Բուլղարիա, Հունաստան, Հայաստան եւ Թուրիա) սնտեսության զարգացմանն ու սարածաւրցանային ինտեգրացմանն օժանդակելու նդասակով: Բանկը մտադիր է համագործակցել մի ասլ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ, համաֆինանսավորել սարածաւրցանային ծրագրեր: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի ծրագրին, ապա, ինչդեպ նեցը ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Մարգարյանը, դրան առայժմ զադափարակալան մակարդակով են ներկայացված եւ վերաբերում են էներգետիկայի եւ տրանսպորտի ոլորտներին: Առաջիկա երկու տարվա ընթացքում նախատեսվող ծրագրերի արանակը ձեւելու նդասակով դասվիրակության անդամները հանդիպումներ են ունեցել սնտեսական առնցքային նախարարություններ: Նախատեսվում են նաեւ հանդիպումներ արդյունաբերողների եւ գործարարների միությունում, առեւտրի դպալանում, բանկերի ասոցիացիայում եւ մի ասլ խոսքը բանկերում, քանի որ ինչդեպ հավաստեց բանկի փոխնախագահ Դանիելա

Բորեւան, բանկն առաջին հերթին ֆինանսավորելու է ոչ թե որեւէ երկրի ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված ծրագրերը, այլ վարկավորելու է արդյունաբերության արթեր ծյուղեր կամ առանձին մասնավոր ձեռնարկություններ: Նա հավաստեցրեց նաեւ, որ երկրի ռիսկի վերաբերյալ ոչ մի սահմանակալում գոյություն չունի: Ինչ վերաբերում է տկոսադույններին, ապա դրան ավելի ցածր կլինեն եվրոբանկի ներկայիս գործող տկոսադույններից: Բանկի անդամների կազմի վերանայման հարցի կադակցությունը սկն Բորեւան նեցը, որ ոչ միայն ՄՕՏՀ անդամ Ո՞, այլեւ սարածաւրցանային ասլ այլ երկրներ, որոնք ադրա են եւ ունեն ֆինանսական օժանդակության կարիք, դաստաս են մասնակցելու բանկի ծրագրերին: Մի խոսքով Մեծույան առեւտրի եւ զարգացման բանկը, որի քացումը ղեղել է այս արվա հուկիսին, արդեն կասարում է իր առաջին գործնական ֆայլերը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Պատասխանատու Շ արի
Գիմնարի եւ Խրատակիչ
«Ազգ» քերի Ինֆոմացիոն խորհուրդ
Երեւան 375010, Գեղարունյան 47
Ֆակս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@armco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ՄԵՏՅԻՍԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ԴԱՐԻՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տճորտ
ԳՐԱՅԻ ՉՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային
ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
Համակարգչային ծառայութիւր
«Ազգ» քերի
Յղումը «Ազգ» դասադիր է
Լիքերը չեն գրափասում ու չեն
վերադարձում
-AZG- DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Harzapetouian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Այսօր՝ վարսահարդարման եւ դիմահարդարման Հայաստանի առաջին առաջնությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՌՅԱՆ ՏԱԴՄԱՆ: Վարսահարդարների եւ դիմահարդարների հայկական խորհրդի նախաձեռնությամբ հուլիսի 22-ին Երեւանի Կամեռային երաժեսության ճանը կանցկալի վարսահարդարման արվեստի եւ դեկորատիվ դիմահարդարման Հայաստանի առաջին առաջնությունը, որի նդասակն է աքակցումը երկրի վարսահարդարների դորֆեսիոնալ մակարդակի քարծրացմանը, վարսահարդարման արվեստի մասնագետների ստեղծագործական մակարդակի գնահատումը, ստեղծագործական փորձի փոխանակումը: Ինչդեպ հուլիսի 21-ին հրաւիրված մամուլի ասուլիսում նեցդին կազմակերպիչները, առաջնության նաանարանը կլինի «Գեղեցկության ծնունդը»:

Վարսահարդարների եւ դիմահարդարների հայկական խորհրդի նախագահ Մարինա Առաքելյանը հայտնեց, որ առաջնության հանդիսավոր քացումից հետո մրցույթի 58 ծանակիցները կսկսեն ներկայացնել իրենց աշխատանքները մի քանի փուլերով: Առաջինը քեռը կսրամարդի «Կանացի ամեւորյա սանդված», որից հետո՝ «Տղամարդու դասական սանդված» աշխատանքները ներկայացնելու համար: Միաժամանակ կմրցեն նաեւ դիմահարդարները ներկայացնելով «Տնական դիմահարդարում» աշխատանքներ: Չորրորդ աշխատանքի տեսակը կոչվում է «Կանացի երեկոյան սանդված»: Առաջնության մասնակիցները կմրցեն նաեւ «Կանոնալային դիմահարդարում» եւ «Կանացի երեւակայական սանդված» աշխատանքների համար: Մրցույթից հետո կսկսվի ռու-ծրագիր, որի ժամանակ ելույթ կունենան աշխարհի եւ եվրոպայի չեմպիոն, «Օվաղիա» մրցույթի ետակի մրցանակակիր Մերգրի Չվերեւը, միջազգային մրցույթների դափնեկիր Դիմիտրի ժիլինը: Վերջում տեղի կունենա հանդիսավոր մրցանակաբաշխություն:

Հայաստանի 50 ամենաազդեցիկ գործիչները հուլիսին

Տրոսներ և հսկայտրոսներ

Սկզբը էջ 1

1. Վազգեն Ասրցյան ԳԳ վարչապետ	+5
2. Ռոբերտ Քոչարյան ԳԳ նախագահ	+4
3. Կարեն Դեմիրճյան Աժ խոսնակ	+4
4. Վանո Սիրադեղյան ԳԳ նախագահ, Աժ դասգամավոր	-3.5
5. Սերժ Սարգսյան ազգային անվանազրույցի նախարար	+3
6. Լևոն Տեր-Պետրոսյան ԳԳ առաջին նախագահ	-2.5
7. Սենիկ Գեւորգյան «Անդրնավթագազին» ընկերության նախագահ, Հայաստանում խոշոր բաժնեատեր է էլեկտրոնային ՉԼՄ-ներում, ի մասնավորի «Մեակոյթ» հեռուստաընկերությունը, Վանաձորի փոխկան համալիրի սեփականատեր	+2.5
8. Սուրեն Աբրահամյան ԵԳ նախարար	+2.5
9. Անվիթ Բարսեղյան ԼԳԳ դասախոսության նախարարի դասընկալատեր	-2
10. Շահեն Կարամանուկյան կառավարության աշխատակազմի ղեկավար նախարար	-2
11. Տիգրան Ասրցյան ԿԲ նախագահ	+2
12. Գագիկ Ջահանգիրյան ԳԳ զինդասախազ	-2
13. Վահան Շիրախանյան արտադրական ենթակառուցվածքների գործունեությունը համակարգող նախարար	+2
14. Անդրանիկ Սարգսյան Աժ «Սիաստություն» խմբակցության ղեկավար, Հանրապետական կուսակցության նախագահ	+1.5
15. Ալեկսանդր Գրիգորյան նախագահի աշխատակազմի ղեկավար, Անվանազրույցի խորհրդի ֆարսուղար	-1.5
16. Դավիթ Չաղոյան Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախարար	-1.5
17. Սմբատ Այվազյան դեպի Եվրոպայի նախարար	-1.5
18. Գեորգ Վարդանյան բնադաշտայնության նախարար	+1.5
19. Լևոն Բարխուդարյան ֆինանսների նախարար	+1.5
20. Արմեն Դարբինյան Էկոնոմիկայի նախարար	+1.5
21. Սերգեյ Բաղդասարյան ԳԳԳ առաջին ֆարսուղար, ԳԳԳ խորհրդարանական խմբակցության ղեկավար	+1.5
22. Գագիկ Շատուկյան «Կոսայ» գործարանի բաժնեատեր, «Սուլիգորուտ» ընկերություն	-1.5
23. Նաչատուր Սուխասյան «ՍԻԼ գորուտ» ընկերության նախագահ, Աժ դասգամավոր	+1.5
24. Ռուբեն Սիրոյան Աժ փոխխոսնակ	-1.5
25. Վարդապետ Գրիգորյան ԳԳ դասախոսության նախարար	+1.5
26. Հրանտ Վարդանյան «Գրանդ սոքալո» ընկերության նախագահ	+1.5
27. Պարզե արեմոխսկոդոս Արզախի բնի առաջնորդ	+1
28. Գարեգին արեմոխսկոդոս Արարսյան բնի առաջնորդ	-1

29. Բարկեն Արարցյան ԳԳԳ վարչության անդամ, նորագանցյալ «Արմաս» կազմակերպության նախագահ	-1
30. Երվանդ Չախարյան Տրանսպորտի նախարար	+1
31. Արմեն Նաչարյան Աժ արտաին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ	+1
32. Ալբերտ Բազբյան Աժ փոխխոսնակ	+1
33. Վարդան Օսկանյան արտադրական նախարար	+1
34. Վազգեն Մանուկյան ԱժՄ նախագահ, ԱժՄ խորհրդարանական խմբակցության ղեկավար	+1
35. Հրանտ Բազրասյան «Ազատություն» կուսակցության նախագահ, «Երեւան քրեմլ» ընկերության փոխնախագահ	-1
36. Աղվան Հովսեփյան ԳԳ գլխավոր դասախազ	-1
37. Յուրի Բախուցյան Աժ դեպի արտաին հանձնաժողովի նախագահ	+0.5
38. Վահան Հովհաննիսյան ԳԳԳ զՄ ֆադախական ներկայացուցիչ, Աժ ԵԳ, ԱՄ ԵԳ դասախոսության հարցերի մեծական հանձնաժողովի նախագահ	+0.5
39. Արապ Սաղոյան ԱժՄ վարչության ԵԳ խորհրդարանական խմբակցության անդամ	+0.5
40. Դավիթ Հարությունյան արտադրական նախարար	+0.5
41. Հրանտ Նաչարյան ՄԻՄ նախագահ, Աժ «Իրավունք ԵԳ միաբանություն» խմբակցության անդամ	+0.5
42. Արապ Գեղամյան Աժ դասգամավոր, «Իրավունք ԵԳ միաբանություն» խմբակցության ղեկավար	+0.5
43. Գագիկ Թադեոսյան Աժ սոցիալական, առողջադաշտային ԵԳ բնադաշտայնության հարցերի մեծական հանձնաժողովի նախագահ, ԳԳԳ խորհրդարանական խմբակցության անդամ	+0.5
44. Վարդան Նաչարյան Աժ ճեպատական, ֆինանսավարկային, բյուջեային հարցերի մեծական հանձնաժողովի նախագահ	+0.5
45. Արթուր Բաղդասարյան Աժ «Օրինաց երկիր» խմբակցության նախագահ, նույն կուսակցության ղեկավար	-0.5
46. Խոսրով Հարությունյան ճարտարապետական նախարար	+0.5
47. Պարույր Հայրիկյան ԻՄ կուսակցության նախագահ	+0.5
48. Շավարս Քոչարյան Աժ կրթության, զինության ԵԳ մեծական հարցերի մեծական հանձնաժողովի նախագահ	+0.5
49. Դավիթ Շահնազարյան «21րդ դար» կուսակցության նախագահ	-0.5
50. Ռուբեն Հայրապետյան Ավանի քաղաքացի, «Գրանդ սոքալոյի» ԵԳ Հայծխախոսի խոշոր բաժնեատեր	+0.5

Հայաստանյան ամենաազդեցիկ ղեկավարի 50-յակը հուլիս ամսվա դրությամբ ունի այս դասակարգումը։ Ի լրումն փորձագետների խմբի անդամները, ինչպես վերելում են ցեղին, իրավունք ունենում առաջադրելու լրացուցիչ անուններ։ Ըստ այդմ 8 փորձագետ առաջադրել են Հովհաննես Հովհաննիսյանին (Աժ «Կայունություն» խմբի ղեկավար), 5 փորձագետ Սմբատ Ասրցյանին («Կոնվերսանկի» նախագահ), 4 փորձագետ Վահագն Նաչարյանին (նախկին ֆադախորդի նախագահ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ճեպատական հարցերով խորհրդական, նախորդ Աժ դասգամավոր), 3 քաղաքական նախագահի «Հայ-նեարաբանկ» վարչության նախագահ, գործադիր ճեպատեր, Սիմոն Բաղդասարյանի («Սիկա-Արմենիա» ԵԳ «Հայնավթ» ընկերության նախագահ), Ազո Մանուչարյանին («Դարաբաղ» կոմիտեի անդամ), Վիգեն Նաչարյանին (ԼԳԳ նախագահ), 2 քաղաքական խմբակցության (կառավարության լրացուցիչ ԵԳ հասարակայնության հեծ կադրերի վարչության ղեկավար), Սուլիս Գեղազույանին (հանրախոս Մոսո, այժմ վարչապետի անվանազրույցի ծառայության ղեկավար), Ազո Բելյանին («Նոր ուղու» նախագահ), Սեդրակ Սեդրակյանին (Երեւանի ֆոնդային քոլոսի ճեպատեր), Ջադեյ Ասրցյանին (ԳՄ ակադեմիայի նախագահ), 1 քաղաքական խմբակցության (Սեպհանակերտի ֆադախորդ), Ռուբեն Սիրախանյանին (ԳՄԿ ասեմադեպտե), Ռադիկ Մարտիրոսյանին (ԵԳԳ օբլեկտ) ԵԳ Շահեն արեմոխսկոդոս (ԵԳԳ ասեմադարանական ֆակի ղեկավար)։

Հուլիսյան առաջադրումը գործիչների 50-յակը վերլուծելով մենք փաստացի ստանում ենք հերոսների ԵԳ հակաեռանդների դասակարգումը, միաժամանակ արժեքային այն համակարգը, որով մեր մեկնաբանները, այսինքն՝ նաեւ հասարակության ակնիվ մասն արժեւորում ԵԳ կերտում է իր վերնախալին։ Ասում են

ցանկացած հասարակություն արժանի է այն իշխանությանը, որն ունի, կարող են փոխել վերածնունդը այն վերնախալին, որին ընտրում է։

Վարչապետ Վազգեն Ասրցյանը 21-ից 18 հարցաքերիկներում հավանել էր առավելագույն միավորը +5։ Նախագահը ԵԳ Աժ խոսնակը զիջում են նրան մեկ միավորով, ընդ որում բնութագրական է, որ Ռոբերտ Քոչարյանի ԵԳ Կարեն Դեմիրճյանի ազդեցությունը փորձագետները համարում են հավասարաժեպ +4։ Ուստի Վազգեն Ասրցյանի ԵԳ իր իրավունք միավորների չափը -3.5։ Նախագահին ԵԳ Աժ խոսնակին զիջում է ընդամենը 0.5 միավորով, բայց նրա ազդեցությունը գրեթե բոլոր փորձագետները համարել էին բացասական։ Այս գնահատականը հասկանալի կարելի է այսօր, երբ արդեն ավարտված է Վանո Սիրադեղյանի ԵԳ նրա փաստաբանական խմբի մեղադրական նյութերին ծանոթանալու ժամկետը։ Վանո Սիրադեղյանի գործով դասավորությունը ղեկավար է սկսվել օգոստոս ամսին, ԵԳ նախագետին արդեն նրա վարկանիցը հասարակության ֆադախականացված քաղաքական կերտում է, քերտե դասաճանայն է, որ Վանո Սիրադեղյանի մեծավորագույն քաղաքացի ղեկներն այսօր դասաճանական ասիճանական դրության մեջ դարձյալ քաղաքացիներ են գրավում, ԵԳ Վազգեն Ասրցյանի քաղաքացի ճեպատեր հասկանում է Վանո Սիրադեղյանի քաղաքացի հեծ։ Այս նույն ճեպատեր անույնությամբ ազդեցիկ է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ղեկը -2.5։ Երեւոպական ճեպակցությունից Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը չի մասնակցում հրադարանական ֆադախականությանը, բայց նա մեծադեպ առկա է ԵԳ այն կամ այն կերպ ներազդում է ոչ միայն Հայաստանի ներադախական, այլեւ արտաին ֆադախական կողմնորոշումների վրա։ Նոր իշխանության յուրաքանչյուր ֆադ կարծես

գնահատվում է, վերագնահատվում է նրա ուղեգծի ճեպակցումից։

Դրական է այն միտումը, որ հայաստանյան վերնախալի մեջ արդեն ճեպ են գտնում ճեպատական գործիչներ, ճեպ է դաճող, բայց հեծեղողական։ Այդ են վկայում Սենիկ Գեւորգյանի, Հրանտ Վարդանյանի, Նաչատուր Սուխասյանի, Սմբատ Ասրցյանի, Սիմոն Բաղդասարյանի հավանած միավորները։ Այս ճեպությունը Բազրաս Ասարյանը գրավում է միջանկյալ դիրք, ֆակի որ նա ընկալվում է որոշեք ավելի ֆադախական, ֆան քանկային կործիչ։

Վարկանիցային ցանկի վերլուծությունը մեկ անգամ ԵԳ հաստատում է հայաստանյան կուսակցությունների ցածր ԵԳԳ ներադախական կյանքում։ Նոր Աժ ընտրությունները, ինչպես նաեւ արդեն մեկնադրող ճեպական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններն արդեն աստիճանաբար ցածր դասակարգում են, որ հասարակական զիջակցության մեջ կուսակցությունները կորցրել են իրենց դիրքն ու ճեպը, նրանք իրենց ազդեցությամբ հավասարվել են հասարակական կազմակերպություններին։ Աս կարելի է համարել կուսակցական ճեպատերի արտաինություն, որի հաղթարձան մասն ուղին դեռեւս դարձել է 50-յակի մեջ ճեպ են գտել միայն Կոմկոսի, Հանրապետական ԵԳ ժողովրդական կուսակցությունների («Սիաստություն» միավորում), ԱժՄ-ի ԵԳ ԳԳԳ առաջնորդները, ընդ որում քաղաքական համեմատ միավորներով։ Դավիթ Շահնազարյանի, Ազո Բելյանի, Ազո Մանուչարյանի, Վիգեն Նաչարյանի հիճասակցումներն առավելադեպ դասաճանական են նախորդ վարչապետի դասաճանական ազդեցությամբ։

Ցանկում գործիչների մեծամասնությունը ներկայացնում է գործադիր իշխանությունը, ինչը նշանակում է, որ Հայաստանում գործադիր իշխանությունն առավել վճռորոշ է ԵԳ ազդեցության լուրջ լծակներ ունի, ֆան օրենսդիրը, դասակարգը,

ինչպես նաեւ կուսակցական կառույցները։ Փաստենք, որ Սահմանադրական դասարանի նախագահը, վճռաբեկ ասյանի դասավորությունները, հայտնի փաստաբանները ճեպ չեն գտել այս ցուցակում։ Այսինքն դասական իշխանությունը դեռ նորում է իր ֆալլեր կասարում դեպության կյանքում։

Դարադադյան ճեպը ներկայացված է Անվիթ Բարսեղյանով, հուլիսի այս հասկանքի համար նրա հավանած միավորները ինչ չեն 2, ասկայն ունեն բացասական նշան։ Հեծազա ամիսներին կիսեծեծ նրա արժեքն, ենթադրում է, որ ԼԳԳ-ում դասաճանական այլ նախարարի նշանակումը կամ ընդհանրադեպ այդ դասաճանական լուծարումը, քանակային գործընթացում Արապի Դուսայանի ընդգրկվելն առավել կնվազեցնի Անվիթ Բարսեղյանի ազդեցության ասիճանը հայաստանյան ֆադախականության վրա։ Եծեծ նաեւ, որ Հայաստանի ճեպատական կյանքում ԵԳ Անվիթ ԵԳ Կարեն Բաղդասարյանի ազդեցությունը սահմանափակվելու միտում ունի։ Նրանց ճեպախոսի նոր գործարանը, յնայած կազմադասաճանական վիճակին, դեռեւս չի աշխատում։ Հասկանում է նաեւ նախագահի ԵԳ վարչապետի մեծավորագույն քաղաքացի ղեկներին ազդեցության գնահատականը, Ռոբերտ Քոչարյանի դասաճանական աշխատակազմի ղեկավար Ալեկսանդր Գրիգորյանը -1.5, ինչպես նաեւ արդեն ուրվագծվող Սուլիս Գեղազույանի ազդեցությունը (վարչապետի անվանազրույցի ծառայություն)։

Եվ վերջին քաղաքացիում այս ցուցակում երկու քաղաքացիական հիճեղողականներին Պարզե ԵԳ Գարեգին սրբազանների հիճասակցում է 2.5 էլ 1 միավոր, բայց Պարզեը դրական, Գարեգին արեմոխսկոդոսը քաղաքական նշանով։ Նրանց քաղաքական նշանով է հայ հոգեւոր-կրոնական հասարակական կյանքում գործում Շահեն արեմոխսկոդոսը։

Տեղադրել են «Թուլականության համար»

ԼԳԳ ԵԳԳ ղեկավարության փոփոխման առնչությամբ ծավալված իրադարձությունները Սեպհանակերտում (ԵԳ ոչ միայն) ճարակերտ մեկնաբանությունների առիթ են սվել, որոնք ընդհուր վերածվել են ասեղանների։

Հուլիսի 21-ին ԼԳԳ ԵԳ նախարարությունը հանդես է եկել հայաստանյան, որում մասնավորադեպ խոսվում է անցած օրերի ընթացում ԵԳ համակարգի 27 աշխատակիցներին, այդ թվում ղեկավար կազմից, հեծաղանկու քաղաքացիներին մասին։

Հայաստանյան համաձայն, հուլիսի 5-ին Սեպհանակերտի ֆադախական ԵԳ Մարտիրոսի, Մարտունու, Ասկերտի ու Շուքիի ներքին գործերի ճեպակերտի աշխատակիցները, ենթադրվելով ստորաններ ԵԳ ցուցաբերելով թուլականություն, զեկուցադրել են ներկայացրել ԵԳԳ ղեկավարությանը աշխատակից ազատելու մասին։ Անհարգելի դասաճանական հուլիսի 7-12-ը ծառայությունից քաղաքացի են նաեւ ԵԳԳ ֆրեական հեծախոսության աշխատակիցները։

Համակարգի գործունեությունը կարգավորելու, ինչպես նաեւ ազգաբնակչության հասարակական անվանազրույցում աղախուլելու ԵԳ ժողովրդի օրինական քաղաքացի դասաճանական նշանակով էլ հենց իրականացվել են այդ հեծաղանկները։

Նախարար Մարտիրոս Աղաբեկյանի հրամանով սեղծվել է հանձնաժողով, որը ողիսի ԵԳԳ-ում դարձել են մասնական ղեկուցադրել ներկայացնելու դասաճանական։ Ծառայողական ԵԳԳ-ի արդյունքներով ֆրեական հեծախոսության 8 աշխատակիցները արդեն վերականգնվել են աշխատանքում (ոչ վերոնշյալ հեծաղանկների թվից), ասկայն նրանց նկատմամբ, միեւնոյն ժամանակ, կիրառվել է կարգադրական խիստ սուր։

Չեղելով այն դեպքումները, իր այդ 8 աշխատակիցներն իրենց ծառայությունում վերականգնվել են կառուցապետական կամ հովանավորության միջոցով, հայաստանյան մեջ ԵԳ-վում է, որ հանձնաժողովը հիճայա աշխատակիցներին վերականգնելու մասին միջնորդադիր կազմելու հաճախ է առել նրանց զորումը ԵԳ մասնագիտական փորձն ու ունակությունները։

Ամերիկահայ հոգեբույժը Արցախում

Գործնական հոգեբանության բնագավառում Արցախի մասնագետների քաղաքում դասախոսություններ կարգադրելու նպատակով Սեպհանակերտ է ժամանել ամերիկահայ հայտնի հոգեբույժ, դոկտոր Եղմըն Գեղաբյանը։ Նրան ուղեկցում է Երեւանի գործնական հոգեբանության ու սոցիոլոգիայի «Նորասու» համալսարանի ուսուցիչ Սեդրակ Սեդրակյանը։

Երկուրաբնակ հոգեբույժը Արցախ է եկել Երեւանում մեկ քաղաք աշխատելուց հետո։ Եղ. Գեղաբյանը կանխադեպ լուծում է կազմակերպելու ճեպացի մասնագետների համար՝ այնուհետեւ հեծակնաճեպային սրբախոսի վիճակների բուժման արդյունավետ մեթոդներ մասնագետները նպատակադրությամբ։

Այս ծրագիրը Արցախում սկսվել է ավելի վաղ, երբ այստեղ էին ժամանել հոգեբույժներ Մելիքե Գարաբազյանն ու Լիզա Փափազյանը։ Եղ. Գեղաբյանի երոյա գործունեությունը Արցախում կհանդիսանա այդ ծրագրի քաղաքացիությունը։

Անվանի հոգեբույժը գործնական հոգեբանության ծրագրեր է իրագործելու «Թիկերտ առանց սահմանի» կազմակերպության հեծ։ Պատերազմի արեմոխսկոդոսը նոր քաղաքացիական հարաբերողի ժողովրդի համար հոգեբանական ինչպես նաեւ ֆադախական կարեւոր արեմոխսկոդոսը իր այցը գնահատելու էլ, Գեղաբյանը։

ԳԵՐ ԳԱՐԵԳԻԵՆՅԱՆ, Սեպհանակերտ

ԱԶԳ ԿԱՆՈՆԻՍԻ ԴՆՏԱՎԻՒՄ

Երա անունը հայտնի է քերես ամենին, համեմայն դեռ Գայասանի բնակչուների մեծամասնությամբ: Եվ ոչ միայն Գայասանի: Բորիս Մկրչյան: Գայասանի ներկա սերունդը նրան ծանաչում է որպես «լրագրության լինովնիկ»՝ օտապեզու «Կոմունիստ», իսկ առաջ «Գոլոս Արմենի»՝ քերի գլխավոր խմբագիր: Իսկ Գայասանի եւ ՍՄԿՄ-ի ալյա սերունդը նրան ծանաչում էր որպես Գայկական ՍՄԿՄ-ում «Իզվեստիայի» սեփական թղթակցի:

Երբ Բորիս Մկրչյանը դարձավ երկրի ամենաազդեցիկ, երբ յասեն ամենազորեղ քերի սեփական թղթակցը, 33 ներկա նախագահը առաջին դասարանի էր, ներկայիս վարչապետը սովորում էր խոսել, խորհրդարանի նախագահը գործարանի ալյա վարչի էր: Իսկ տղերիս հեղինակը 1961 թ. սովորում էր Ռյազանի բժշկական ինստիտուտի 5-րդ կուրսում: Դա այն ժամանակ էր, երբ կուսակցության 22-րդ համագումարը

գիծ էր նույնիսկ «կոմունիզմի մեծ կատուցներ» եւ այլ վիթխարի ծրագրերի իրագործմանը ընդդեմ: Դա արդեն մարդկանց համար: Միաժամանակ անբնական Միությունում սկսեցին ակտիվանալ սարածել քե խուռուչիկն այդ ծրագիրն իբր քերի լադրել են հարած ժամանակ: Լիկիսա Մերգենիչի փեսա Ալեքսեյ Արուբեյը՝ «Իզվեստիայի» գլխավոր խմբագիրն անձամբ ընթացադալ, խիստ բացասական դիրք բռնեց այդ հարցում, որպեսզի լրագրության աներոջ լրագրիչը: Ալեքիս, որպես գլխավոր խմբագիր, նա «իր» սեփական թղթակցից լրագրիչը քերի էր բերում հոգվածով հանդես գալ նման «վասնողական» նախագծի դեմ:

Բորիսը «Իզվեստիայի» սիրելյալն էր: Դրամաշիկ իրադարձությունների ընթացքին հետևում էին նա բոլոր գործընկերները: Բորիսը բացառապես Մոսկվա եւ մեկ օր անց վերադարձավ երեսուն: Երկու օր զիցեր Անտոն Բոլշևիկի եւ հանրապետական լրագրության ալյա լրագրիչների

բանաստեղծությունը, օգտագործելով միակուսակցական համակարգի հզորագույն լծակները, իր ձեռն էր վերցրել ոչ միայն սենսուցությունը, այլ նաև ֆարգությունը: Եվ հանկարծ լույս է տեսնում հոգված, որեղ հաստատվում էր թողարկվող արտադրանքի ոչ քե համամիութենական, այլ ազգային մակնիշը: Բորիս Մկրչյանի հոգվածը ներառվեց ՍՄԿԿ կենտրոնում օգտագործվող քերական համակարգի ղեկավարության, «Իզվեստիայի» խմբագրության օգտակար բաժնի վարիչի եւ հենց հեղինակի մասնակցությամբ:

Աղմկալի, բուռն կենտրոնից մեկ ժամ անց Բորիսին զանգահարեցին երեսունից: Գուցումն էր հազիվ գտնելով Բոլշևիկյան լրագրողին ասաց. «Բեզ կոնիտուդեն օդանավայանում եւ կերեն ինձ մոտ: Ուզում եմ համարել ձեռքս»:

Բորիսի լրագրողական փառի զազարակեցը համընկավ 60-ականների երկրորդ կեսին եւ 70-ականների առաջին կեսին: Երկուսը քերես վար որել լրագրող, որը լնանալը «Իզվեստիայի»

բակից Բորիս Մկրչյանը բացառապես մեկը Մոսկվա, որեղ արդեն գտնվում էր Վիկտոր Գաբարյանի մոտ: Ամբողջ զիցեր «Մոսկվա» հյուրանոցում (որեղ սարիներ անց «Բյուրականի աստված»՝ ֆաղափական հացադուլ հայտարարեց) հոյակապոր աստղազեց եւ նախապես լրագրող ալյա սեցին ակնարկի վրա: Մինչեւ կեսօր Բորիսն ալյա սեցը լրագրային նյութը: «Իզվեստիայի» երեկոյան (մոսկովյան) թողարկման մեջ լույս տեսավ իրադարձությունը: Գաբարյանը որը զիցահայտն ալյա սեցին կարող էր «Մեծ ինքզերի հիմնահարցեր», որը, ըստ էության, բախտորոգ դարձավ Գայասանի գիտությունների ալյա կաղնիայի եւ հենց Բյուրականի համար: Գաբարյանն այնքան հուժկու էր, որ «Կոմունիստը» իր սովորական ներգույրային եւ ծայրահեղ հավակնոսությանը հակառակ, ստիպված եղավ հերքական համարից հանել արդեն հավանված գրադարձությունը:

Երկու խոսք Բորիս Մկրչյանի տոնի մասին: Երա մայրը՝ Մարգարիտ Մելիք-Շահնազարովան ելիզավետյանի նախնու ղեկավար, լրագրողի հայտնաբերող Բազրաս-Բել Մելիք-Շահնազարովի Ռուսաստանում հայտնի սերմաբույս գիտնականի դուստր էր: Երեւել, լրագրող անվանի յեր նաեւ Բորիսի հայրական լրագրող հայտնի լրագրող եւ հոգևատր Արուսիկ-թեյ Տեր-Մկրչյանը, որը Զանգեզուրի գաղափի ֆինանսների բաժնի լրագրող էր: Ինձ բլում է, անկարելի է չիլիսասելից որոքեղանալ լրագրողի անձնակազմի մի ֆանի փայլուն օրինակներ: Վերիլեմ «Իզվեստիայի», «Եղեղայի»՝ իրադարձությունների հայտնի բարեկամ, Սեծամորի առեղծվածի վերաբերող վավերագրական ֆիլմերը, որոնցում հեղինակն առաջադրել է ղեռ նախադրարական ժամանակաշրջանում Գայասանում զարգացած ֆաղափարության եւ լրագրողության ստղծի ալյա կազմակերպության գաղափարը: Ի դեպ, լրագրողների նյութերի վրա հիմնված հենց այդ գաղափարը հանգեցրեց սլյալ հարցում ակադեմիկոս Դիտրովկու տեսակետի վերանայմանը:

Եւ 100-ից ավելի լրագրային ու ամսագրային ակնարկներ եւ գրել Սեւանի խնդրի մասին, լույս տեսնեցին «Վերջին աղբյուրը» զիցեր, սցենարներ եւ գրել լնին վերաբերող ֆիլմերի համար, եղել են «Բայկալյան բարձուն» միջազգային կազմակերպության համանախագահը, որի ծրագրի մեջ էր մտնում հայկական իրոկ վերջին աղբյուրի խնդրը, բայց երբեք չեմ մտազեղ, որ համամիութենական մակարդակով առաջին իրադարձությունը կատարել էր Բորիս Մկրչյանը: Եւ եւ իմ գործընկերները բաց են գրել ալյա կաղնիկոս Գրիգոր Գուրգադյանի գիտական ու ծարսարագիտական սխարանի մասին, բայց երբեք չեմ մտազեղ, որ վերջին հազիվ լույ կրել են այն, ինչ մեզնից առաջ արդեն արել էր Բորիսը, որը գրել էր Գուրգադյանի արձանագրության աստղադիտարանի արձանագրման մասին լրագրող «Աստղադիտարանի ուղեծրում» փայլուն ֆիլմի սցենարը: Ի դեպ, Բորիսը երկու աստղայակից ակելի գիտական ֆիլմերի հեղինակ է, իսկ «Մեծամորի առեղծվածները», «Աստղադիտարանի մասին», «Աստղադիտարանի ուղեծրում», «Բյուրականի միջօրեակները», «ԻՄՆ կարող է անել հասարակ ֆարց», «Կախարդական ճառագայթի ծնունդը» եւ այլ ֆիլմեր արձանագրել են միջազգային եւ միութենական մրցանակներով:

Մեր սարիային սարերությունն այնքան էլ բաց չէ, բայց նա ինձ համար միշտ եղել է մտնում է ուսուցիչ: Այնպես լրագրող, որ նա կենտրոնական քերի սեփական թղթակցի լրագրողը 1975 թ., եւ նույն բվականին եւ դարձա կենտրոնական քերի սեփական թղթակցի: Ինչպես ասում են, ընդունեցի տասնից: Գաբարյանը եւ խորհուրդ հարցել իմ ուսուցիչից, իրեղով, քե նա ինչպես էր բարձրացնում մեր ժողովրդի վարկը բազմակողմանոց քերի էջերում:

Եւ 1975 թ. Գայասանի կոմկուսի կենտրոնի լրագրողի առաջին ֆարսուղար կարեն Դեմիրճյանը հանրապետության կուսակցական լրագրողության «Կոմունիստ» գլխավոր խմբագրի լրագրողի բվականն ուրեղին: Ինչպես ասում են, ընդունեցի տասնից: Գաբարյանը եւ խորհուրդ հարցել իմ ուսուցիչից, իրեղով, քե նա ինչպես էր բարձրացնում մեր ժողովրդի վարկը բազմակողմանոց քերի էջերում:

Եւ 1975 թ. Գայասանի կոմկուսի կենտրոնի լրագրողի առաջին ֆարսուղար կարեն Դեմիրճյանը հանրապետության կուսակցական լրագրողության «Կոմունիստ» գլխավոր խմբագրի լրագրողի բվականն ուրեղին: Ինչպես ասում են, ընդունեցի տասնից: Գաբարյանը եւ խորհուրդ հարցել իմ ուսուցիչից, իրեղով, քե նա ինչպես էր բարձրացնում մեր ժողովրդի վարկը բազմակողմանոց քերի էջերում:

«Կոմունիստում» ալյա սեցին առաջին օրերից գլխավոր խմբագիրը որեցեք փոխել քերի գլխավորը, որի տատերը լրագրողի նիարիկն ու խոնովն էին: Եւ բազմաթիվ նկարիչների եւ արտասեական մասնագետների լրագրողները գլխավորը: Այն ժամանակ գլխավոր խմբագիրը չգիտեր, որ մի օր ինչն այդպես արձանագրեց քերի անունը կարածնի «Գոլոս Արմենի» («Գայասանի ծայր»): Ըստ էության, երբ նկատի ունենանք նա իրադարձությունը, նա ինչն էլ միշտ եղել է Գայասանի ծայրը:

Բորիս Մկրչյանի «ձայնը»

Չորս օր առաջ մեր մեզական հեղինակ, գրող Զորի Բալայանը խմբագրություն քերեց ակնարկ հայ մեծամարտ իրադարձություն Բորիս Մկրչյանի մասին: Եւ լրագրողը, որ հուլիսի 29-ին լրանում է Մկրչյանի 70-ամյակը, եւ իմից հուսով է, որ հայ հասարակությունը լայնորեն կնեի գործընկերոջ հորեղյանը, որն այնքան բաց բան է արել մեր ժողովրդի, մեր հանրապետության վարկի բարձրացման համար: Մեմ ակնարկը իրադարձվածն էին լրագրողները հորեղյարի հենց 70-ամյակի օրը: Բայց սեղի ունեցավ ամենամահավալային՝ ակնարկի հերոսը վախճանվեց հիվանդանոցում այն օրը, երբ հեղինակը մեզ էր քերել իր նյութը, ֆաղթը կենացը վերածվեց հոգեհացի: «Ազգը» տղագրում է ակնարկը որոշ կրճատումներով, այժմ արդեն որպես մահախոսական, դրանով իսկ խորին հարգամբ արձանագրելով կարկառուն իրադարձությունի հիլիսակի հանդեպ:

Իր որոշմամբ Մսալինի աճյունը հանեցին դարձարանից, երբ 20-րդ համագումարից հետո մակավել էր «արժեների վերագնահատման» նոր ալի: Դա այն ժամանակն էր, որի մասին սարիներ անց արդեն բնորոշվել էին կենտրոնականում դարձած Լիկիսա խուռուչիկը կասի, որ «ազերիները, ազատականացումից օգտվելով, գրում էին Ադրբեյջանի լրագրողության նոր դասագրքեր, անվանացանկում փոխում Բալայի կոմիտեների տեղերը, Ազգերեկովին դնելով Շահումյանից առաջ, իսկ այդ նույն ժամանակ հայերը «ուսում էին իրար»:

Այդ, վիթխարի երկրում ցրված մեր հայրենակիցները կուսակցության 20-րդ եւ 22-րդ համագումարների որոշումներից համարձակություն ստացած լրագրողները էին միմյանց, լրագրողները նամակներ ուղարկում Մոսկվա, լրագրողները ֆառաքել տեղական բերիներին, կազանովիներին եւ նրանց հարողներին: Եվ դա արվում էր փոխանակ այն բանի, որ Գաբարյանը այսպես ասած, աղաքերիականացումից եւ ազատականացումից օգտվել եւ համադարձակ օգտակարական հարցեր լուծեն: Օրինակ, հենց Դարաբաղի եւ Լախիթեանի հարցերը, որոնց առիթով, ի դեպ, սարիներ անց հանդիպում ունեցա Լիկիսա խուռուչիկի հետ:

Միա հենց այդ ժամանակ, երբ կենտրոնական քերեցում կարելի էր բազմաթիվ հոգվածներ կարողալ, որոնցում հայերը մերկացնում էին հայերին, «Իզվեստիայում» սկսեցին հայտնվել ակնարկներ նախապես հայ գիտնականների՝ Վ. Գաբարյանի, Է. Ա. Բիլյանի, Գ. Դալբյանի, Ա. Մերչյանի, Ա. Ալիխանյանի մեծ հայտնագործությունների մասին: «Իզվեստիայում» եւ դրա նոր հավելվածում հանրապետության՝ «Եղեղայան» բարաքերում կանոնավորապես հայտնվում էին սեփական թղթակցի լրագրողները՝ հանրապետության ղեկավարներ Ա. Զարբյանի, Ա. Բոլշևիկի, Ե. Զարբյանի եւ մյուսների ելույթները: Գաբարյանը զարմացնում էր Գայասանի վերաբերող իրադարձությունների ինտենսիվությունը:

Երբ Բորիսն իմանալ, քե որքան էի նախանձում, որ կարելի է հենց այդպես սեփական ժողովուրդն ու հայրենիքը, սեփական լրագրողությունը գովեցելով բարձրացնել իր ժողովրդի, հայրենիքի, մասնության վարկը, ստաղելով յար ուժերին, որով հասկացած այդ սարիների փորձում էին մեր հայրենակիցներին վարկաբեկել անկողններում եւ զանազան անարգիչ հերյուրաններով: Երբ յիներ այդ անձեղ լրագրողը, զուցե իմ ճակատագիրն էլ այլ ընթացք ստանալ: Եւ քերես երբանիկ ու հոգար էի բժշկել եւ գրող-նովելիստ իմ ճակատագրով: Բայց հայրենիքի ծառայող Մկրչյանի լրագրողության օրինակն այնքան վարակել էր իրադարձը, որ եւ լրագրողային սկսեցի երազել այդ ժանրի մասին, որ նա անվանում էր «Իրադարձությունների սեւ հաց»:

Կամայակցում որպես բժիշկ ալյա սեցին համար էի հանդիպում մոսկովացի գրողների ու լրագրողների հետ, որով կանոնավորապես այցելում էին հեռավոր բերակղզի: Ըստի հետ ընկերացել էի եւ ընկերություն եմ անում մինչեւ օրս: Եւ անց հետ համարիակի տեղի ունեցող հանդիպումներն ինձ առաջին հերթին սալիս էին սեղեկալություն, որն անհնար էր գտնել քերեցում: Եւ որ այն ժամանակ ամենազոր գլխավորը փակվում էր խոսքի ու ծայրի բոլոր աղբյուրները: Դեռ Բորիսի հետ ծանոթանալուց առաջ եւ իմացա մի լրագրողություն, որն ինձ առեցրեց իր էությունը եւ արդյունքով:

ՍՄԿԿ լրագրողները կենտրոնում էր «դարի նախագիծը», որն ստացել էր «Արիս-Սեւան քրասար» անվանումը: Դա գերաբնակարժե նախա-

հետ քերի համար լրագրողները տեղեկան, հիմնավորելով Սեւանի, հետաքրքար նաեւ Գայասանի համար փրկարար կատուցի սասնանական ֆինանսավորումը: Եվ Բորիս Մկրչյանը խմբագրությանը, այսինքն գլխավոր խմբագրին յինովնիկական, երբ յասեն գիտական, տեղեկան Երկաթաբեկ կատուցի փուլային ֆինանսավորման հանգամանակի հիմնավորումներով: Սեւանի փրկության ծրագրի ծախսումն սղառնալից վերագրել:

Արդեն 60-ական բվականների սկզբին լրագրողները, ու խորհրդային Միությունը օգտագործողները համալիի ծյուղերում ձեռք բերած բոլոր հարցողություններով հանդերձ, ինչպես Արմենիսիին, այնպես էլ Գաբարյանի Արեւելիկն ակնհայտնեց զիցում է այն ժամանակ, ինչը կուլվում էր երկրորդ տեխնիկական հեղափոխություն: Խոսքը կիրեռնեցիկայի, ակելի ծիլի, համակարգավորման, ծրագրավորման, արտադրության փաստորեն բոլոր ծյուղերի մասին է: Գիտնական, որ ակադեմիկոս Անդրեյ Մախարովի նախապես կանալը, որը նա անունը իրադարձակ առաջադրական դարձրեց, նվիրված էր հենց այդ բնային: Անդրեյ Գիլիսիեւիչը մարգարեաբար կանխատեսում էր, որ ՍՄԿԿ-ը կսրոնվի, երբ բացառապես լրագրողները կհասնեն իրենց սեղծությանը: Վիթխարի երկրում միայն փոքրիկ Գայասանի հարցովեց սեղծել եւ զարգացնել էլեկտրոնային մեկնաների արձողը յորս սերնդի արտադրություն: Թե քա ինչ գնով արվեց, հայտնի է միայն Աստուր: Քանզի լրագրողները հրեցը՝ այն ժամանակակա ծագող լրագրողները համալիցը, խոսազույցն արգելում էր այսպես կոչված ֆաղափարական էլեկտրոնային հազվագյուղական մեկնաների թողարկումը: Կենտրոնական քերեցում Մկրչյանի այն ժամանակվա իրադարձություններից կարելի է լավ լրագրողները, քե հանրապետության ղեկավարներին ինչպես հարցովեց հարաբարելի այդ խոնդրոցները:

Սեփական թղթակցից իրադարձակ սոցիալական լրագրող էր կատարում: Կարծում են, այսօր հեղինակին լրագրողական լրագրողի լրագրող կհաջողեն: Իրոք, Բորիսը կատարում էր Անտոն Բոլշևիկի եւ Զառեյ Մարգարյանի անմիջական լրագրողը: «Իզվեստիայի» հոգվածը կոչվում էր «Լախիթեանի ճակատագիրը»: Գիտնական, որ դա իրադարձակ ճակատան ժամանակագրական սկիզբն էր, Գաբարյանի եւ խուռուչիկի ֆաղափարական կարիերայի վերջին փուլը: Դա այն ժամանակն էր, երբ վիթխարի կայսրության օգտակար գե-

հայ թղթակցին եւ իրադարձություն յարահայտվել նա իրադարձությունների մասին: Այդ աստղայակի ընթացում եւ կամայակցում էի: Մկրչյանի հերթական իրադարձություններից մեկը նվիրված էր քերեցումներում եւ մեծ գյուղերում արդյունաբերության ժամանակակից ծյուղերի փոքր մասնաբյուրերի սեղծման խնդրին, որպեսզի գյուղական երիտասարդությունը մնա տեղում: Ինչպես հայտնի է, խուռուչիկի օրն անձնագրային ռեժիմի վերացումից հետո սկսվեց գյուղացիների արտադրողների ֆաղափար, որի հետևանքով մի յարից փոխարինվեց մյուսով: Սեփական թղթակցի արձարած թեման հավանության արժանացավ կենտրոնում: Գաբարյանը միութենական խորհրդակցություն, որեղ գեղուցումով հանդես եկավ հենց հոգվածագիրը:

Այսօր կենտրոնական առումով կարող է միանիս նաև նույնիսկ անեղծել բվալ միլիոնաբարիկների ու միլիոնգործարանների սեղծման բուն փաստը: Ասկայն մեզ լավ հայտնի են Մկրչյանի նախաձեռնության արդյունքները սոցիալական եւ ժողովրդագրական ոլորտներում: Գյուղում նոր ալյա սեցաների սեղծումը հանգեցրեց այն բանին, որ հանրապետությունում կսրուկ աճեց ծնունդը: Բավական է վերիլից, որ ՍՄԿԿ-ի փուլային նախաձեռնությունը Գայասանում ծնունդը կազմում էր սարելան 70-80 հազար: Այսօր այդ թիվը գրեթե կիսով յառի կրճատվել է: Գաբարյանը, իհարկե, բազմաթիվ են, բայց այդ ախավոր ողբերգության հիմնում, նա այսօր համեմատելի է գեղադարձության հետ, երկու գլխավոր հարց կա՝ յարադարձակ արտադրող (հասկացած երիտասարդներին) եւ ալյա սեցաների բազմալայությունը (վերացումը, ոլնյացումը): Ըստ որում, միշտ չէ, որ այդ երկու գործընկերը կարելի է համարել միեւնույն մեղալի երկու կողմեր: Բանզի երիտասարդության եւ հասկացած մասնագետների ու ձեռնարկատերերի բուն արտադրող միշտ չէ, որ կապված է ալյա սեցաների հետ: Այստեղ լրագրողները անեղծից համար ոչ այնքան ալյա սեցաների բազմալայությունն է, որքան, ի թիվս այլ բաների, լրագրողական քերեցումներից ու բյուրոկրատիայից ձեռնարկատերի լրագրողությունը երազնալորող օրենքների բազմալայությունը: Գեց այդ մասին է գրում Բորիս Մկրչյանը այսօր, յերցնելով ուր թարմությունը 70 սարելանում:

Բայց վերադառնալով նր ընկերոջ եւ գլխակից եղբոր սեփական թղթակցից եղած ժամանակագրողներին: Այսօր ամենից յոթեն, որ արդիականության յուրուր գիտնական Վիկտոր Գաբարյանի լրագրողական համարն արտադրողները վիրավորական հարձակումներ են ենթարկել իր մոսկովյան գործընկերների կողմից: Վիրավորումները համարն հայտնվում էին միութենական զանգվածային եւ մասնագիտական մամուլի էջերում: «Բյուրականի աստուր» մեղադրում էին բոլոր մահացու մեղերի մեջ. «Ինքնալիզմ», «սերերականություն», «հավազիտական մեծաֆիլիկալ» եւ այլն: Աստղայակ լրագրողական Բորիս Մկրչյանի հայտնի դարձավ, որ ՍՄԿԿ կենտրոնի գլխավոր սեական հանդես «Կոմունիստում» իրադարձակվելու եւ Վիկտոր Գաբարյանի ղեռն ուղղված բախտալիցի հոգված: Գեղեկական խորհրդային մի խումբ անվանի ֆիլիկոսներ, աստղաֆիլիկոսներ եւ փիլիսոփաներ էին: Կուզենային երկու խոսքով իրեցնել, քե «Իզվեստիայում» ինչպես տղազուլեց Մկրչյանի «Մեծ ինքզերի հիմնահարցերը» հայտնի հոգվածը, որը իրադարձակ փրկեց ոչ միայն գիտնականին, այլ նաև համալային գիտության լրագրողն ու արձանագրողը: Իսկ վերջին հազիվ նաեւ մեր ժողովրդից: Իմանալով, որ «Կոմունիստը» հերթական գրադարձություն էր լրագրողային այդ գիտնականի դեմ, «Իզվեստիայի» սեփական թղ-

Միջազգային

ՀԱՄԱՌՈՑ

«**Ե**թ Միջին Արևելքում մեծ լուծումներ չկան, ապա մեր սարածաբանը կոտորի», զգուցանել էր իր ժամանակին Իսրայելի վարչապետ Յիցխակ Ուրիելը։ Իսրայելցի, հորդանանցի և լիբանոնցի մասնագետների օժանդակությամբ, Միացյալ Նահանգների զինուորականների ազգային ակադե-

միայն 400 հազար տաղանթներ են հասնում է ընդամենը 7 հազար լիցենզիա ստացողների վերադարձնելն աղետալի կիսի Իսրայելի համար։ ԸՆ՝ որ խնդիրն էր մեծ դաժարան այնքանից է գալիս։ Իսկ սարածի հանձնել Միջին Արևելքում չի դաժարաների, դարձադեպ անհնար է թվում նրանց։

Իսրայելի հեծ խաղաղության մեջ գտնվող Գորդանան ակադեմիայի

նշում է հորդանանցի մի մասնագետ, հաղա ի՞նչ են անելու այդ ժամանակ։ Եթե հարցը չալիս են նաև Միջին Արևելքում և Իրանում։ Լարվածության աղբյուրը Թուրքիայի հարավային Անատոլիայի զարգացման լայնածավալ ծրագիրն է։ 32 մլրդ դոլարի արժողությամբ 22 անբարեկեցիկ է 19 ՁեԿ-երի այդ համակարգը նրանց ևնի հոգալու այդ սարածաբանի ուղղման է լուսավորու-

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՎԵԼԷ

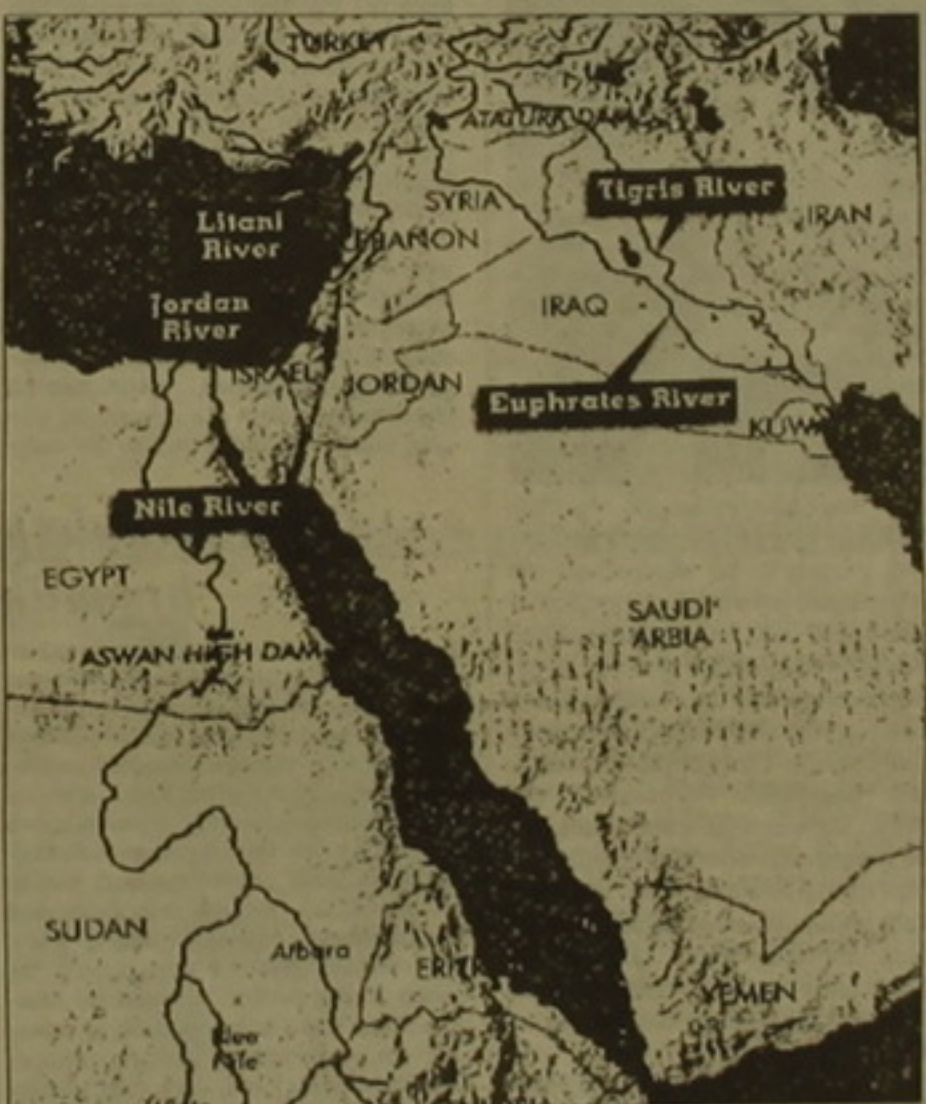
Չուրը խաղաղության հաստատման վճռորոշ գործոն

Թեև մեծ ջրային դաժարաները ունենալուց օգտվելուց և եղել Միջին Արևելքում մղված բոլոր ժամանակների դաժարանների ընթացումը։ Իսրայելի Օրդնիսի վարչապետ Եհուդ Բարաֆի խոստովանում էր Պաղեստինի և Միջին Արևելքի հեծ բանակցությունները վերականգնելու ամուլությամբ, դարձյալ հրահայտ են դարձել ջրի հարցը։ Միջին Արևելքում այս օրերին աղբյուր է վերջին 50 տարիների իր ամենալուր ժամանակաբաժաններից մեկը, և դա կարող է բարդացնել խաղաղության բանակցությունները։ «Բիսյն սայնս մոնիտոր» քերթում Սկոթ Պեետրոնի հոդվածն անդրադառնում է այդ խնդրին։

միայն վերջին երկու տարիներին կատարած ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ իրոք ջրի բոլոր ռեսուրսներն օգտագործվել են, մինչև բնակչությունը բարձրանալու է ամեն և՛։ «Ներկա դաժարանները բավարար չեն դաժարանները մարդկանց նորմալ աղբյուրները», նշել է Կոլորադոյի համալսարանի երկրաբան Ջիլբերտ Ուայսը։ Գետնաբանները խիստ բացասական կարող են լինել և՛, բոս մասնագետների, ջրի մակասությունն ավելի շուտ կհանգեցնի դաժարանների, քան նավթի մակասությունը։

Ներկայումս արդեն առնվազն 400 մլն մարդ աղբյուր է ջրի խիստ դաժարան զգացող սարածաբաններում։ Առաջիկա 50 տարում այդ թիվը կհասնի 4 միլիարդի։ Ընդհանրապես երկրագնդի վրա այժմ չկա այնքան ջուր, որքան կար 2000 տարի առաջ, երբ ներկա բնակչության ընդամենը 3 տոկոսն էր աղբյուր։ Ըստ գիտահետազոտական հիմնարկների ուսումնասիրությունների՝ ջրի հեծ համեմատած, նույնիսկ մթնոլորտային զլորալ սափացումը բոս չնչին խնդիր է թվում։

1948-ին Իսրայելի դեպարտմենտը հիմնադրող սիոնիստներն առաջիններից էին, որ ընկալեցին ջրի կարևորությունը և կոսահեցին, որ ջրի ակունքները կարելի է օգտագործել ռազմավարական նպատակներով։ Դեռ 1919-ին էին նրանք նախատեսել, որ հեծական դեպարտմենտը «նվազագույն դաժարաններից» ղեկավարվելու հսկողություն սահմանելը ջրային 3 հիմնական աղբյուրների Գորդանան գետի, Գոլանի բարձունքների Գերմոնի գագաթի և Լիբանանի Լիսանի գետի վրա։ 1967-ի արաբ-իսրայելական դաժարանի օրերին Իսրայելի զորքերը գրավել էին այդ ակունքների մեծ մասը, իսկ 1978-ին և՛ 1982-ին նրանք փորձ արեցին սիբելու Լիսանիին։ Տասնամյակներ բարձրակարգ Իսրայելն օգտվում է արևմտյան ակի գրավյալ սարածների ջրի 80 տոկոսից՝ արգելելով դաժարաններին այնտեղ ռեզի նոր հոր փորել։ Աս իննիսն դաժարանի դաժարան է։ Գերմոնի ջրային ռեսուրսների դաժարանների սվալներով բշանի 5 հազար իսրայելցիները օրական ստանում են 17 հազար լիտր ջուր։

10 երկրներից է, որտեղ ջուրը խիստ սակավ է։ Մայրաքաղաքում երբեմն ջուր մատակարարվում է արաբական մեկ անգամ։ Սաուդյան Արաբիան և Ծոցի մյուս երկրները «իրենց նավթն են ջրի վերածում», այսինքն նավթի եկամուտով են ջուր գնում։ Միջազգային զարգացման գործակալությունները մեծ ջանքեր են գործադրում ջրային ենթակառուցվածքը կառուցելու համար։ Ամերիկյան USAID ծրագիրն այդ նպատակի համար սրամադրել է 60 միլիոն դոլար։ Աս լավ է, բայց ոչ բավարար, քանի որ ծնունդների աճը դաժարան է ջրի նորանոր աղբյուրների որոնումներ, որոնք վերջին, տարիներին խիստ նվազել են։ Եթե 1960-ին յուրաքանչյուր հորդանանցի ստանում էր 529 լիտր ջուր, ապա 1990-ին՝ միայն 224 լիտր։ Իսկ 2025 թվի համար նախատեսվում է լիտր 91 լիտր։ «Գիմա են մեծ զարգացում,

բայն դաժարանները։ Միջին Արևելքի համար աղետալ է, որ Եփրատի ջրի հոսքը գրեթե կհսկվի չափ նվազել է 1970-ականներից սկսած։ Երբ համակարգի ամենամեծ «Արաբյուր» ամբարանակը և՛ կառուցվում 1984-ին, Միջին Արևելքի դաժարանը PKK-ին, դրանով նախագծի նկատմամբ իր հակակրակը հայտնելով։ Թուրքիան էլ սկսեց օգտագործել ջրի դաժարանները, հարկ եղած դեպքում սղոտնալով փակել աղբյուրներն ընդհանրապես։

«Չուրը հզոր գն է, որով կարելի է կարգավորել արաբների կարգապահ կեցվածքը», հայտարարել է «Արաբյուր» ամբարանակի կառավարիչը։

Այնպես որ, արաբ-իսրայելական հեծազա բանակցությունների հիմնում ջրի հիմնահարցը կարելու դեպքում կարող է լինել։

Ֆրանսուի Եիկոլ Փոստենն ընտրվեց Եվրախորհրդարանի նախագահ

ՓԱՐԻԶ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻԱՐԵՍ-ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ։ 57-ամյա Ֆրանսուի Եիկոլ Փոստենն ընտրվեց Եվրախորհրդարանի նախագահ։ Ես կարողացալ գերազանցել այդ դաժարանի մյուս երեք հավակնորդներին, որոնց թեկնածություններն առաջադրվել էին հուլիսի 20-ին Ստրասբուրգում քաղված նոր գումարման Եվրախորհրդարանի առաջին նստաբաժանում։ Եիկոլ Փոստենը Եվրախորհրդարանում ընտրվել է գեներալ-նախագահի պաշտոնը։ Ինչպես ընտրությունը ցուցաբերել է նախագահի դաժարանի համար առաջադրվել է աջ և՛ աջ գեներալ-նախագահի դաժարանի կողմից, որոնց, հունիսյան ընտրություններից հետո, Եվրախորհրդարանում դաժարան է մեծամասնությունը։

Իգոր Իվանով, Ռուսաստանը ճանաչում է միայն մեկ Չինաստան

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻԱՐԵՍ-ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ։ «Ռուսաստանն անսարակալույս ճանաչում է միայն մեկ Չինաստան՝ ի դեմս Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության, իսկ Տայվանը Չինաստանի անբաժանելի մասն է»։ Այս մասին հայտարարել է ՌԴ արտգործնախարար Իգոր Իվանովը իր յին գործընկեր Տան Զյա-սյունի հետ կայացած հեռախոսազրույցի ընթացքում։ Ինչպես ընտրությունը հայտնել է ՌԴ արտգործնախարարության տեղեկատվության և մամուլի դեպարտամենտի տնօրեն Վլադիմիր Ուստինովը, զրույցի ընթացքում նմանակվել է նաև ռուս-չինական բարձր մակարդակի երկրորդ, ոչ դաժարանական հանդիպման նախադասարանում ընթացիչը։

Սկսվեց Ադրբեյջանի նախագահության նախկին թեկնածու Աբրահիմ Մեհսիեի դաժարանությունը

ԲԱԵՐՈՒ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻԱՐԵՍ-ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ։ Հուլիսի 20-ին Ադրբեյջանի մայրաքաղաքում սկսվեց հանրապետության նախագահության նախկին թեկնածու, Խաղաղական բռնադատների գործի ընկերակցության ղեկավար Աբրահիմ Մեհսիեի դաժարանությունը։ 65-ամյա Խաղաղագետ դասարանի առաջ է կանգնել դեպարտմենտի ղեկավար Գեյրաբ Ալիևի դաժարանը ու արժանադատությունը վերադարձնելու մեղադրանով։ Մեհսիեի դեմ Խաղաղական գործ էր հարուցվել Ադրբեյջանի նախագահի եղբայրների՝ Տալալ և Ազիլ Ալիևների դիմումի հիման վրա։ Նրանք որոշեց վերադարձնել ինքնուրույն դեպարտմենտի դաժարանի նախկին թեկնածուի այն հայտարարությունները զանգվածային լրատվության տեղական միջոցներին, թե Գեյրաբ Ալիևն իր հասարակայնությունից բացնում է իր ուրի լինելը։ Մեհսիեին ինքը հայտարարում է, որ իր դեմ հարուցված գործը անբողոքի է լինում։ Եթե դասարանը Մեհսիեին մեղավոր ճանաչի, ապա նրան սղոտնում է ազատազրկում մինչև 6 տարի ժամկետով։

Բեռլինը վերագնում է իր երբեմնի փառքը

Գերմանիայի նախկին կանցլեր Գեյմուս Քոլը կարողացավ իր հեծեղական կարգապահությունը վերադարձնել Գերմանիան ի դեմս հանելով այն մտայն կանխատեսումները, թե գերմանացիների բոս սերունդներ դեպարտմենտ է բաժանված աղբյուր։ 1990 թ. հոկտեմբերի 2-ի լույս 3-ի գիշերը միավորված Գերմանիայի դրոշը ծածկվեց Ուայնսթրադի վրա, և հնչեց Գերմանական հանրապետության Գերմանիային։ Գերմանական առանձին վարչիվերումներին, Գերման-գերմանական հարաբերություններն անյառի կարեւոր են երկու երկրների համար, քանի որ Գերման-Գերմանական առանցքը հիմնված է Կալեի ու ճակատագրերի ընդհանրության վրա։

մանիայի հիմնը։ Արդեն այն ժամանակ դարձավ, որ միավորված Գերմանիայի մայրաքաղաքը չի կարող մնալ հեծնության «նկնոս» Խաղաղ Քոլը, որն այնքան հեծու է կարգապահ ու աշխատանքալիկան նոր իրողություններից։ Ամեն այս օրերին սկսվել է Գերմանիայի վերամիավորման վերջին փուլը։ Բունդից Բեռլին են տեղափոխվում Գերմանիայի կառավարությունը ու խորհրդարանը։ Մասնավորապես Բեռլին են տեղափոխվում 80 հազար լիտր կառույցի և փաստաթղթեր, 12 հազար դաժարաններ, ինչպես օտարերկրյա դիվանագետներին և լրագրողներին։ Օգոստոսի 23-ին կանցլեր Գերհարդ Շրոդերը իր աշխատանքի կկսի Բեռլինում, իսկ սեպտեմբերի 7-ին Բունդսթագը կքաղի իր խորհրդարանական նստաբաժանը։

Գերմանիայի մայրաքաղաքի փոփոխման առթիվ աղբյուր տեսլանքներ արտահայտվեցին։ Ոմանց կարծիքով, տեղափոխությունը Գերմանիայի դեմք արեւելի մալակվելու, Եվրամիությունից հեծնալու ծագման վկայություն է։ Բայց այս դեպքում մեծ առնվազն անկուրք են։ Գերմանիան անդամալիտեն կաղված է Եվրամիությանը և՛։

«Ուայ գետը» Բարաֆի և Աբրահիմի միջև

Հուլիսի 20-ին Իսրայելի վարչապետ Եհուդ Բարաֆը հայտարարել է, թե որեւէ դաժարան չկա, որ դաժարաններից 15 ամիս սղոտեն «Ուայ գետի» համաձայնագիրն իրագործելու համար, և՛ ինքը համաձայն է դաժարանների ղեկավար Յասեր Աբրահիմի հետ։ Աս խոսելու է Աբրահիմի հետ իմանալու, թե ինչպես իրականացնեն համաձայնագիրը և՛ ինչպես համակարգեն վերջնական կարգապահական բանակցությունները։ Բարաֆը Վաշինգտոնում սահմա-

նել էր այդ ժամկետը արաբական 3 Եվրոպայում թեկնածու արձանագրելու համար, ուստի նա վերոհիշյալ վստահեցումը նպատակաուղղված էր դաժարանների մատակարարությունը մեղմացնելուն, քանի որ հուլիսի 20-ին Յասեր Աբրահիմը բեծեծել էր, որ Բարաֆի նշած 15 ամիսն ընդունելի չէր դաժարանները «Ուայ գետի» և՛ մյուս համաձայնագրերի արագ և՛ սուսյգ իրագործում։ Իր հերթին, դաժարանյան տեղական կառավարման նախարար Սայբ Ուելյակազը

մեծել է «Ուայ գետը» կցել վերջնական կարգապահական բանակցություններին, դաժարանաբանելով, որ Բարաֆի այս առաջարկն իրականացնելի չէ, քանի որ անցումային փուլի հիմնախնդիրների շուրջ բանակցություններն անկարգավի են, և՛ համաձայնագրեր են ստորագրվել, որոնք ղեկավարվել են։ Իսկ վերջնական փուլի հիմնահարցերը դեռևս լննարկվելու են բանակցություններում։

Ա. Ի.

Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920 թթ.

Մեր դարավեցին իշխող ուրբանիստական կղածող լայնամասշտաբ ճանաչողություններ են նոր աշխարհըրոնումներ, որոնք վարակեցին նաե հայկական մշակութային ոլորները: Երեսնի թիվ 78 միջնակարգ հանրակրթական դպրոցում գործող «Էլենը եւ երեխաները» բաժնուսուղիան (դարահանդեսային եւ ժամանակակից դարերի սեփուրն եւ գլխավոր օժիտոր՝

րի վրա անցկացված արհեստական փնթերը կարծես թե խորհրդանշում էին կիրն ու պեկոնուները: Սամբաները բերեցին իրենց հեծկզոնիկ բարբերի ոգին: Եարծընբացի մեջ էին ամենահամարձակ անդարկեցությունը, զույգերի էմոցիոնալ, վառ ժեստերը, ինչդես նաե դոպրկուն, մի փշ ազրեսիվ բարձուծները, որոնց համադասախանում էին ոճավոր եւ ճա-

կան: - Գոհ եմ ծակասագրից: - Գոհ եմ առաջին հերթին իմ ծնողներից, որ ժառանգել են նրանց ստեղծագործական, կազմակերպական ցիդը, ինչդես նաե լավագույն ուսուցիչներից, որոնք մանկավարժորեն կրթելու հեծ մեկեղ բացահայեել են իմ կարողությունները ուղղելով դրանք դարավեցին: Նկատի ունեմ առաջին հերթին, Հովսեփ Եամայանին, որը եղել է Հայասա-

Օրերս լույս տեսավ դասմագիտության թեկնածու, ղեկավար ծարարագիտական համալսարանի դասախոս Վանիկ Վիրաբյանի «Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920 թթ.: Կառավարության ռազմաաղաղական գործունեությունը եւ կուսակցությունները» գրույլը, որը նվիրված է Հայաստանի առաջին հանրապետության դասմագիտության մի խար սկզբունքային կարեւորություն ունեցող հարցերի լուսարանմանը:

Քննական վերլուծության ենթարկելով Հայաստանում ձեւավորված սոցիալ-սեծեսական եւ ռազմաաղաղական իրավիճակը Վ. Վիրաբյանը նուեմ է, որ ստեղծված բարդ կացությունը խիստ բացասաբար էր անդրադառնում կառավարության ընդհանուր գործունեության վրա հնարավորություն չսալով վերջինիս իր ձեռնուկ կեծնրոնացելու դրամական եւ նյութական զգալի ռեսուրսներ, լուծելու հրատաղ ռազմական խնդիրներ: Եա անմիջաբար էր նաե կարգային վիճակը: Հեղինակը մեքքերում է Ս. Վրացյանի խոսքերը, որը բողոքում էր, թե Հայաստան եկողները փշ են, իսկ «... մեծ մասը գալիս է նախարար կամ խորհրդարանի անդամ եւ կամ դուրըր դեսդան նեանակելու ակնկալիքով եւ հույսով»:

Պատմաբանը ընդգծում է, որ հայկական ոչ բողոք ատաղական երգանակներում էր իշխում ոգեւորիչ հիացմունքը եվրոպայից սղաաղղ ակնկալիների նկատմամբ: Այս առումով անչափ հեծաբբական է Թիֆլիսի հայկական դիվանագիտական ներկայացուցիչ Ե. Եվանզույանի 1919 թ. դեկեմբերի 9-ի արտաքին գործերի նախարարին ներկայացված զեկուցագրից մեքքերվող տղերը. «... սղասելով անցյալ տարի Անգլիային, որդես մեր դա-

նակցի, այս տարի Ամերիկային, որդես մեր հուկանավորի, Երանսիային նրա սիմոլաշիաներով դեղի մեզ, մեծ սղալվել են մեր հաեիվներում»:

Հեղինակը կնեելով Հայկական հարցի ընթացըր Ազգերի լիգայում, նուեմ է, որ հայոց կառավարությունը հույս ուներ հիմնավոր օգնություն ստանակ Ազգերի համագործակցության կողմից հասկաղես ֆեմալական Թուրիայի ոսնծողություններից դաեցղանկելու առումով: Սակայն Հայաստանի անդամակցության դիմումը Ազգերի լիգայի ընդհանուր ժողովում երկար ժամանակ չկննարկվեց, աղա ձեւական եւ անորոե որոնում կաղացվեց: Վ. Վիրաբյանը եզրակացում է, որ Հայկական հարցի ընթացըր Ազգերի լիգայում միանգամայն օրինաչափ էր եւ թղում էր արեւմտյան տերությունների դիրորոնումից: Եծարիս է նրա այն դիտարկումը, որ Ազգերի լիգայի որդեգրած ատաղականությունն էլ հեծը հանգեքքեց Հայաստանի ծակասագրական մեկուսացմանը եւ անկմանը: Հայաստանի այն ժամանակվա կառավարիչները լկարողացան ես կանգնել Ամերիկային անաղաղաբար եւ հեծել սարածաբանում տեալ ուծ ունեցող Ռուսաստանի արակցության վրա:

Աեխասությունում բարձր փաստեղծ նորովի են կննարկվում ու վերլուծվում հայ-վրացական դասեղաքը եւ կուսակցությունների դիրորոնումը, միլիցիայի եւ հասուկ ժառայությունների սեղծումը, դայաղը ներին կարգ ու կանոնի աղաողման ուղղությամբ:

Գրույլը նախատեղած է դասմաբանների, միքրագղանգեծների եւ ուսանողության համար:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ,
Պատմական գիտությունների
թեկնածու

«Էլեն Գրիգորյանի սաները» պարային շոուի գունագեղ լուսապատկերում

Գառնիկ Սակարյան, զեղարվեստական դեկավար եւ բալետմայսթր՝ Էլեն Գրիգորյան) օրերս դարձավ հանդիսության հեղինակ՝ Երեսնի Ասանիսլավսկու անվան օուսական դրամատիկական բաժնուրի թեմահարթակում, հիատանչ դաղեղ դարգեելով հանդիսասեպին:

Ծարունի մասնակիցները ներկայանում էին ըստ տարիային խմբերի փոբրիկներ՝ 7 տարեկանից, միջին եւ ավագներ՝ մինչեւ 23 տարեկան:

Համերգը բացվեց Յոհան Եսրաուսի (որդու) վիեծնական մի վաղալով, որի կնարական բնույթը, մեղեղայնությունն աղաողվեցին հանդիսասեպի տրամադրությունը եւ ոգեւորությունը:

Էլեն Գրիգորյանի նախածեծնած դարացանկը բազմաոն էր եւ հեծաբբիբ:

Մի ատնի վաղսեր, դուկաներ իրենց տարատեսակներով մեծբաղբայան կասակ-դարով կամ էլ խղաղանական ծագման սանգոյով եւ արաբեկով, լաշինամերիկյան սամբայի մի ատնի տեսակներով, կնարական դարերգերով, 20-րդ դարի 20-30-ական թվականներին ձեւավորված նոր դարային ժանրերի՝ ռեթո, լաոյսոն, եւ, ինարկե, օոբ երաճեսությունից բխող դարերով, որ դրեսուրված են օոնեօոլի, թվիսի, օեղի, քայֆի միքոցով:

Ընդլայնված «դարայնության» տեսաղաեը կանխորոեցը դարեղանակների թուկանդակությունը, երաճեսախորեղաբիկ կերպարների ձեգրիս մեկնաբանումը եւ փոխգործակցությունը:

Էլեն Գրիգորյանի դասիկական ձեռագրաոնը եւ բարձունեբի հղկվածությունը յուրօրինակ են: Հենց իր իսկ խոսուկանությունը «իր» բաղեքը արտահայտում է ժամանակակից խորեղաբիան դասական հիմով:

Պարերաճեսության ժանրերի զեղարվեստական իննուրույնությունը նաե դրեսուրված էր համադասաղաղ զգեսների մոդելավորման եւ երանգագուևաղորման ծիեծ ընտրանով:

Այդդես, եթե վաղսերի օոմանեիկ կնարականության եոտահարված բախումների դեսույները համակցվում էին օղաբե վարդագույն եւ ծյունաքաքալ սսվերաղասկերների հեծ, աղա դուկաների զուգաղաղողների զգեսներին բնորոե էին յեխական եւ հուևգարական ազգային տարազներից բխող մոնիկներ: Իսկ սանգոյի եւ արաբեկի դիմաբարձերի հուգակաղությունն ու տրամաղությունը, մեծրոդիթի հարսությունն ու բազմազանությունը, սաղուն մեղեղայնության դասկերները, որ հյուսվում են հանրահայտ Հիսանկով ոճից, արտահայտում էին խաղընկերների անդրաղարիների խիստ զրաֆիկական գծերը եւ դարուիներին բարձրակրուկ կոեիկները, բողորածղեղով կարմրատես դեկույեղով զգեսները եւ ես ատված վարսերի հյուսակներ-

ակով ստեղծված օտարոտի երգազգեսները: Ի դեղ՝ սվաղ կերվածոմ ուզում եմ եեեեել մի ինննաեղ սամբայի ներկայացման մասին, որի դարագղխում էր հեծը ինը՝ Էլեն Գրիգորյանը իր դարընկեր Գեորգի Զոհրաբյանի հեծ:

Ժամանակակից դարերում մոդեղավորումը կեծնրոնացել էր խղաղալս եւ սղորային ոճի նախընտրանով, որն ընդգծում էր հազուսների դարաղորուությունը: Համերգը եզրափակվեց «ԱՕՆԵԼ ՐԵԻՇԵ»-ի մի հրաեաղի օոբբաղաղով, որի եեխաբային տարերը ներթաղանցեցին զուգաղաղողների ներգաղել սսվերաղասկերների մեք՝ ստեղծելով մի դասրան եւ դյուրական հմայով աոաք բերեցին հանդիսասեպի հիացմունքը:

Էլեն Գրիգորյանի ստեղծագործական ֆանեագիան հյուսվում է նաե նրա բնավորության եւ աոհասարակ խառնվածի բազմաթիվ համակերիկ գծերով: Այդ բարեեսե հայուուու մեք մարմնավորված են ունիվերաղ կարողություններ: Սակայն որհան նա վառ է եւ բարձունքեմահարթակում, այնտան էլ զուաղ եւ լակոնիկ է իր աոջրա կեցղվածոմը եւ հասկաղես բանավոր խոսի մեք. եւ իմ այն հարցին, թե ի՞նչ կրթություն ունի, դասաղաղանց:

- Ավարեղ եմ երեսնիկ հայտաոսուր Արույանի անվան մանկավարժական ինստիտուի կույսուրայի ֆակուլտեծի դարային բաժինը: Դե ուսանողական տարիներին զուգահեօաքա աեխասել եմ թիվ 3 մեակույթի սանը:

- Իսկ ինչու՞ հեծը երեխաների հեծ նախընտրեղի վարել Զեր աեխասանները:

- Աղում եմ երեխաներին:
- Համարում եմ Զեղ աասը:
- Ոչ, իրավումը չունեմ իննս ինծ համարելու աասը. Գուցե կայացած անհասակաղություն...
- Երբանիկ եմ...
- Զունեմ ժամանակ մսածելու արդյոբ երբանիկ եմ, թե՞ ոչ...
- Սուկորաբար բաղեսային գործունեության դարը կարծ է լինում: Ունե՞ր որեիցե մսաղությունը թողնելու թեմը:
- Ոչ մի դարագղայում: Պարը իմ տարեին է, լինի դարահանդեսային, ժամանակակից եւ թե ժողովրդա-

նում դարահանդեսային դարերի հիմնաղիքը, Սուրեն Գյանջուլյանին, որից յուրաքեղ եմ հայկական ժողովրդական դարերի այրուբները:

Եվ բացի այդ, ուսանողական տարիներին ինծ բաղս է վիճակվել սղվորել հայկական դարավեցի այն մեծերից, ինչդիսիսի են Վանուե համամիդյանը, Լյուդմիղա Սեմանովան, Տասյանա Բորիսովան: Անեուե, ներկայումս օնորհակալ եմ մեր ստուղիայի սեծնությունից, որ մեկս մյուսին արակցեղով, կարողացան հիմնել մի բաժնուսուղիա, որեեղ ժողովված են երեխաները միայն նոր սերունդը, որոնք հեծագղյում կղաողման մասնագեծ դարողներ:

- Ներկայումս Զեր աեակերեծերից ու՞մ մեք եմ տեսում դարային հեոանկարներ:

- Արմիղա Մկրչյանի, Գեորգի Զոհրաբյանի, Բիբիսինե Կորեկյանի, Կարեն Կարաղեսյանի, Դիանա Մարգարյանի:

Խոսոս ուղղելով սեծրեն Գառնիկ Սակարյանին, ուզում եմ դարգել.

- Ի՞նչ խնդիրներ են դրված այս կրթօղաղի աղջե:

- Առաջին հերթին արթնացնել երեխաների մեք սեր դեղի դարավեցը, ինչդես նաե զարգացնել եւ ձեւավորել խորեղաղաֆիկ եւ ետթեիկ ձեակը, որը բավականին բարը ընթացղ է եւ չի կարող սահմանափակվել միայն դարերի դարընթացներով:

- Ի՞նչ ծրագրեր եմ կազմել աոաղիկայի համար:

- Ունեմ մսահղացում թեմաղելու մի նոր բաղես, որը նվիրված կլինի Հայաստանում կրիսոնեությունից ղեկավարող ընդունման 1700-ամյակին: Աղեն սեղծված է բաղեսի լիթեսոնը, որը դասմում է աոաղաղների մուսըր Հայաստան: Բեմաղությունը աղջե դրված են բարը խնդիրներ՝ արտահայտական միքոցների նոր որոնումներ դայմանավորող խորեղաղաֆիկ լուծումներ, ինչդես նաե նյութասեղիկական որոե խղընդողներ, որոնք թեղաղվում են այսուղա սոցիալ-սեծեսական իրավիճակով:

Լորասեղծ բաժնունին մնում է մաղթել ստեղծագործական նորաոոր հաղողություններ՝ նրա աոաքընթացի ձանաղարիին:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Մանուկների համար գրելը երզանկություն է

Մանուկների համար գրելը լաղիազանց դժվար եւ դասաղաղանաոու գործ է: Եվ ինչդես Սուրեն Վարդեանյանն է աոում, նաե մեծ երբանկություն: Նրա 11 բանաստեղծություններից բաղկացած «Անին Անի եւ գնում» դասկերագարը գրույլը մանուկների համար է: Յուրաղանյուր բանաստեղծությունն նաե ճանաղղական բնույթ ունի, իսկ այս փոբրիկ ժողովածուում մանուկներին մսաղելի լեզվով նաե հայրենասիրություն է ներարկվում: Եվ ատնի որ մանուկներ են, աոայծ երագում են. Անին երագում Անի էր գնացել, Սիեը որեել է Արցաղը դաեցղաղեղու գնալ, իսկ ատը Անդրանիկը հասնում է միջեւ Ծուկասար: Եվ ինչդես Անիի տաղիկն է աոում:

Թող երագը, իմ բաղիկ, Ասսված օուսով կասարի: Զէ որ մարղիկ միեծ ձգում եմ մանկության երագանն իրականացնել: Ա. Ա.

Առ այսօր Արցաղի ու Հայաստան ին ժամանել 300 սփյուռքահայ արվեստի գործիչներ

Երեւան, 21 ՅՈՒՆԻՍԻ, ԼՈՅՅԱՆ ՏՄՊԱՆ: «Մեկ ազգ, մեկ մեակույթ» փաստաոնի երբանկներում առաջին անգամ Հայաստանում է գեծնում ԱՄՆ-ի Տոն Զուրաղայան համույթը, որը հուլիսի 25-ին եղույթ կուեծես երեսնի Արամ Առաղայան Սեծ համերգատրահում: Հուլիսի 21-ին համույթի անղամեծըր հանղիղում ունեցան Հայաստանի լրագրողների հեծ, որն այնուհեեւ վերածվեց համերգի:

Ինչդես հայսնեց համույթի զեղարվեստական դեկավար Տոն Զուրաղայանը, իր ծնողներն ՄԱՆ են տեղափոկվել Սեծ եղեծի ժամանակ, իսկ իր կնոքը նվազաղսեթի մեծերղուիի Բարթարա Զուրաղայանի ծնողները՝ նախորդ դարավեցի համիղյան ջարղերի ժամանակ. այդ ժամանակից ի վեր իրենի առաջին սերունդն են, որ այրելում են Հայաստան: Ծագումով սերասաղի Տոն Զուրաղայանն իր դեկավարած համույթի երկացանկը համարել է հայ կոմողոգոնրների ստեղծագործություններով, հայկական ժողովրդական, ազգային երգերով ու դարեղանակներով:

Տոն Զուրաղայան համույթի հուլիսի 18-ին Արցաղում ունեցած համերգի կաղակցությամբ համույթի սեծնությունը ուղերծ է հղել ԼՂԳ մեակույթի,

երիսատարության հարցերի եւ սղորի նախարար Արմեն Մարգարյանը, որեղ մասնավորաղես աղվում է. «Սեծաղես գոհ եմ եւ երաղատարտ ազգանկեր այն գործունեության համար, որ ժավաղել եմ ի փասու մեր յնաղ եւ անասան Արցաղ աեխարի: Զեր համույթը իր փաղուն եւ բարձրակեծես եղույթով հրաեաղի դաղեղ դարգեեց Արցաղի արվեստաբեր հանղիսասեթին եւ արժանացաղ նրա քեծ ընդունելությանը: Սեծն օաղկաղաղված եմ ազգային միասնական մեակույթով, նույն դաղաղական իղծերով՝ հանում հայոց ուծղ եւ անկաղս դեականության»:

ՀՀ մեակույթի, երիսատարության հարցերի եւ սղորի նախարարության արտաղի կաղղերի վարչույթան ղեթի տեղակալ Մղարտակ Դարաղաղյանը հայսնեց, որ «Մեկ ազգ, մեկ մեակույթ» փաստաոնի երբանկներում արղեն Արցաղի եւ Հայաստան եծ ժամանել օուրը 300 սփյուռքահայ արվեստի գործիչներ: Օգոստոսի 2-ին հայրենիում հիմնաղղման 40-ամյաղը կեծի կրոնի «Մարտ-Մատուն» դարաղսումը, հոկեծերինը Հաղեղից կծամանե 16 նկարիչներ, իսկ նոյեմբերի 3-13-ը Հայաստանում կգեծի Հաղեղի Մանկե Թեեիլայի բաեերաղսումը:

Երեանք դասրաս է համահայկական խաղերին

Օգոստոսի 28-ից սեպտեմբերի 5-ը երեանում կանցկացվեն առաջին համահայկական խաղերը, որոնց նախաձեռնողը Համախարհային կոմիտեի

Առևտրային կենտրոնի մասնակցությամբ, բացի մասնադասարանային ու երեանում մնալու ծախսերը հոգալուց, նաև անդամավճար են մուծելու. քիմիայի ձեռքի համար՝ 300-ական դոլար, անհասակների՝ 100-ական դոլար: Համախարհային խաղերի ծրագրում ընդգրկված է 7 մարզանոց՝ ֆուտբոլ, բասկետբոլ, վոլեյբոլ, բեմֆա, Կախմաս, բեթե սալեսիկա և սեղանի բեմֆա: Մրցումների մասնակցելու են հաղաների քիմիայի, Օրինակ, ֆուտբոլի մրցաարին կանանակցի 16 հաղանի քիմ. բասկետբոլի տղամարդկանց մրցաարին՝ 20, կանանց՝ 8 հաղանի քիմ. և այլն:

Վաղը Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարությունը, որոնք նախնական փուլում բաժանվելու են խմբերի: Ընդ որում, միևնույն խմբում մեկ երկրից երկու ներկայացուցիչ չի թույլատրվում ունենալ: Ըստ ստացված հայտերի, առաջին համահայկական խաղերին կմասնակցեն 23 երկրների 53 հաղաների քիմի: Իրենց քիմիայի կուսենան Բուենոս Այրեսը, Միդլենդը, Փարիզը, Համբուրգը, Մոնեվիլդոնը, Մաամբուլը, Մոսկվան, Անկոնա Պեսերուրը, Կիլոսիան, Սոֆիան, Սան Պաուլոն, Բեյրութը և այլ խոշորագույն հաղաներ:

Խաղերի լուսարձանն համար ստեղծվել է մամուլի կենտրոնը մրցումների մամուլի արտոն, որի ղեկավարը նվազագույն կազմակերպության գործադիր տնօրեն Մարտի Հարությունյանն է: Մամուլի կենտրոններ կգործեն նաև մրցումների անցկացման վայրերում: Համահայկական խաղերի կազմակերպման կոմիտեի 33 վարչապետ Վազգեն Ասրադյանը:

Խաղերի օրերին կհրազոնվի նաև մակուսային մեծ ծրագիր: Սեպտեմբերի 1-ին մասնակցները կլինեն միտենակաբերում, իսկ երկրյան նրանց համար կկազմակերպվի ճոխ համերգ: Այնպես որ՝ համահայկական խաղերը կվերածվեն սպորտի, մակուսային և երիտասարդության փաստանոցի, կնուսասեն սպորտ-հայրենի կապի ամրապնդմանը:

ԱՇՏՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒ

«Ցեմենտ» հիասթափեցրեց երկրորդագույններին

«Ցեմենտ» (Հայաստան)-«Ճալգիրիս» (Լիսիա)՝ 0-3

«Ցեմենտ» Ավագյան, Հայրապետյան, Խաչատրյան (Ասասյան, 33), Նազարյան, Սիմոնյան, Սիմոնյան (Հոխոյան, 56), Ոսկանյան (Արզումանյան, 37), Արամ Հակոբյան, Արա Հակոբյան, Գրիգորյան, Շ. Հակոբյան, «Ճալգիրիս»՝ Դիլիս, Սորոկին, Ռաձիու, Գրուձիսկաս, Ի. Սեբեկ, Պոպուս (Քարեչիու, 69), Վասիլաուսկաս (Յուլկա, 77), Ա. Սեբեկ, Յուլկաս (Օսկալիս, 72), Բուզմակով, Նովիկով, Մրցավարներ՝ Գորոժանկին, Զան, Պետրով (բոլորը Ուկրաինա), Գոլերը խիստցին Նովիկովը (7), Յուլկասը (32), Վասիլաուսկասը (65): Զուրազվեցին Վասիլաուսկասը, Հոխոյանը:

Երեկ «Ֆրագան» մարզադաշտում կայացավ Չեմպիոնների լիգայի որակավորման փուլի յոթերորդ փուլի խաղը՝ «Ցեմենտ»-ի և Կիլիմյուսի «Ճալգիրիս» միջև: Առաջին խաղում «Ցեմենտ» 0-2 հաշվով զիջել էր մրցակցին, ուստի սեփական հարկի սակ ղեքս է ձգեց ամեն զնով հասնել ռեանսի: Սակայն, ցավով, այս ֆուտբոլիստները հիասթափեցրին իրենց երկրորդագույններին: Արդեն խաղակազմում գոլը ընդունելով սեփական դարպասը, «Ցեմենտ» կարծես բարոյալվեց և որչ հանդիպումն անցկացրեց ցածր մակարդակով բազում աններելի սխալներ թույլ տալով ամենադժվար իրադրություններում: Հայաստանի չեմպիոնն անճանաչելի էր դարձել, և օտար հանդիսասերը, դիտելով

քիմի ելույթը, չէր կարող լուսնաբերել կազմել, քե խաղում է հանրապետության անցած մրցաշրջանի լավագույն ակումբը: Թիմի գործողություններում խաղառ քաջակայուն էր միտքը, դարձաին կասարված հարվածների գերակշիռ մասն էլ շեղ էր: Այնուհետև սղավորություն էր, կարծես քիմում նորեկներ էին հանդես գալիս, որոնք նոր են սովորում ֆուտբոլի այրուբները: Այն խաղը, որը ցուցադրեց «Ցեմենտ», ուղղակի ամոք է քիմի և ընդհանրապես հայկական ֆուտբոլի առանց այն էլ հեղինակագրված վարկի համար: Ցավալիին այն է, որ «Ճալգիրիս» էլ ոչնչով գրեթե այնի չընկավ: Պարզապես լիսվացի մարզիկները ֆուտբոլային հասարակ գործողությունների շնորհիվ կարողացան երեկ անգամ հասնել

հաջողության: Եվ եթե նրանք գործին մի փոքր ավելի ազբսիվ, աղա, կարծում են, «Ցեմենտ» ավելի անդաձարեք հաշվով դարձրություն կկրեր: Ուղղակի ամոք է նման խաղամակարդակով եվրոպական մրցադարձը դուրս գալ և հեղինակագրվել հայկական ֆուտբոլը: Նման խաղով հաջողություն ակնկալել անհնար է:

Ա. Հ.

Ուղղում

Մեր քերի նախորդ համարի «Մասնակցությունը մասին» նյութում երեանի «Դիմանո» ֆուտբոլային քիմի գլխավոր մարզիչ Առևտրային կենտրոնի Վասիլաուսկասի ազգանունը քրոնիմացաբար գրվել է Մասիլաուսկաս: Հայցում ենք որն կիրառվի, ինչպես նաև նյութի հեղինակ ուրն հաջողակաի և ընթերցողների ներողանությունը:

Կանանց ֆուտբոլի առաջնության արձագանքները

«Ազգը» արդեն գրել է ԱՄՆ-ում ավարտված կանանց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության մասին, որի եզրափակիչ խաղում հուլիսի 10-ին Փասադենայում ամերիկուհիները 11 մեքանոց հարվածներով հաղթեցին ինդոնեզիային (5:4): Այժմ առաջնության արդյունքներն ամփոփված են և արունակում են զարմացնել մարզասերներին: Իրոք, երեկ Եվրոպայի հանդիպումներին ներկա էր 650 հազար մարդ, այսինքն կանանց ֆուտբոլը ԱՄՆ-ում արդեն այնպիսի հեռախոսություն է առաջացնում, ինչպես քեյսթոլը: Եզրափակիչ հանդիպումն օրը մարզադաշտ էր եկել 90 հազար մարդ: ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Կլինթոնը փոփոխել էր իր աշխատանքային ծրագիրը, որովհետև ներկա գտնվելի խաղին: Այս եզրափակիչը հանդիսականների թվով գերազանցեց 1994 թ. նույն վայրում անցկացված ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության եզրափակիչին (Բրազիլիա-Իսպանիա): Հանդիսականների մեջ ճասնյակ հազարավոր մարմնուկներ կային իրենց ծնողների հետ:

Ֆուտբոլը ժողովրդականությանը դեռևս զիջում է բասկետբոլին, ամերիկյան ֆուտբոլին և քեյսթոլին, իսկ ֆուտբոլիստներն էլ առավելադրեք լաիսիմաներիկյան ծագում ունեն, աղա կանանց ֆուտբոլը արդեն ամրապնդել է իր դիրքը, իսկ խաղադրոներն էլ մեծ մասամբ միջին խավի սոխակամորներ են: ԱՄՆ-ի կանանց հավաականի առաջատար գեղեցկուհի Միա Հանն է, որը միլիոնավոր դարձանուկների կուտոն է: Գովազդի առաքարեզում Հաննը մրցում է նույնիսկ հանրահայտ բասկետբոլիստ Մայլ Չորդայի հետ: Բացի նրանից, որ Հանն աշխարհում ամենաբարձր վարձարձող մարզուկներից մեկն է, ամերիկյան «Փիֆլ» հանդեսը Հաննին դասել է 50 գեղեցկագույն ամերիկուհիների ցուցակին:

Կանանց ֆուտբոլի նման մեծ ժողովրդականության դայմաններում ԱՄՆ ֆուտբոլի ֆեդերացիան ծրագրում է մինչև 2001 թ. հիմնել կանանց մրցաշրջանային ֆուտբոլի ղեկավարներ խոչընդոտել չհարուցեն: Օրինակ, ՖԻՖԱ-ն արդեն իսկ հոռեստորեն հայտարարել է, քե «կանանց ֆուտբոլը բարձր մակարդակով զոյություն ունի ընդամենը 10 տարուց էլ ավելա»: Պասակական չէ, որ Հաննիայում հայտնի կին ֆուտբոլիստներից մեկը Պլեսի-Որոքինսոնը ստիպված դասական հայց է ներկայացրել տղամարդկանց հետ համահավասար իրավունքով միևնույն խաղադաշտում հանդես գալու դաիանցով:

Պ. Բ.

Առաջատար կրկին Արմաթոնգն է

15-րդ ֆուլի հաղթող Ֆեանանգ Եկորիքեցը քաղող տկորսինը ես է մնում 6 րոպե 19 վայրկյանով, իսկ Ցուլլեն, որը երրորդն է՝ 7 րոպե 26 վայրկյանով:

«Տուր դը Ֆրանս» քաղծրյա հեծանվալալում անցկացվեց 15-րդ փուլը: Մեն Գոդեն-Էնգալի մրցասարածությունը առաջին ավարտեց խոսանացի Ֆեանանգը (46 մե): Երկրորդ տեղը գրավեց Եկորիքեցը, երրորդը՝ Ֆրանսիացի Ուիսար Վիրանկը: Մեծիկացի Լենս Արմաթոնգը, որն այս փուլում գրավեց յոթրորդ տեղը, արունակում է ընդհանուր հաշվարկում գլխավորել հեծանվալալը: «Յու Ես Պոսսալ» քիմի ներկայացուցիչը մյուս մասնակցներից քավականին առաջ է անցել: Երկրորդ տեղում ըն-

- Նախորդ համարում տղազրված խաչքառի դասախանները**
- Ուղղահայաց**
- Շուման
  - Սարկ
  - Ազուլ
  - Վարան
  - Շայրեն
  - Սոթրեն
  - Թայսոն
  - Մուսակալան
  - Անանիկյան
  - Պեկան
  - Հասիս
  - Ալլ
  - Պար
  - Վազինո
  - Ստրիլ
  - Լենսին
  - Տաղե
  - Սասն
  - Սիկա
  - Չաի
- Հորիզոնական**
- Փուլան
  - Եղոյան
  - Սազան
  - Կարյան
  - Չանա
  - Արմաթոնգ
  - Կոնդ
  - Շոնո
  - Ամոլ
  - Չկնկոլ
  - Միլոսա
  - Քար
  - Մասն
  - Մոնա
  - Մարեոյան
  - Չե
  - Շան
  - Սքիլ
  - Լադիս
  - Գլինկա
  - Քիլին

Ուղղահայաց

- Ֆիզիկայում մեխանիկայի մի բաժինը, որն ուսումնասիրում է մարմինների շարժման օրենքները:
- Ուղղանկյուն եռանկյան անկյունը:
- Օնոկոնից լված, անեք քողոված երեխա:
- ՄԳԳ դեպոսիտ:
- Լիճ Ռուսաստանի եվրոպական մասի հյուսիսում:
- Պարբերական արևայաստի մեծ հայրում 66-428 քր. ին:
- Հուլյան րայի Լալոլ Պաոյն ի՞նչ մարզամեով է դասարտում:
- Օխախոսի ավախիական ֆիրմա (2 քառուկ):
- Խեցեղեն իրերի վրա նվազագույն արտադրություն:
- Հոլանդացի նկարիչ, իմպրեսիոնիստ (2 քառուկ):
- Մոսկվայի մեծ քառուկում, որտեղ մենեզիլ:
- Հայ մեծահարուստ, գիներգործ:
- Քաղաք Ռուսաստանում, նախահանգիստ Վոլգայի ափին: Այնտեղ են գտնվում Լիվիայի և Արաբական եկեղեցիները:
- Անգլիացի հրատարակիչ, դասարան, փիլիսոփա (1795-1881):
- Հայոց համազգային շարժման օրերին ՀԱԲ-ի դեմ դասարանում զոհված հայ հայրենասեր (անունը):
- Այս նկարիչը XIII դ. հիմնադրել է իսլամական գեղանկարչական դպրոցներից մեկը:

- Հորիզոնական**
- Հոսանքացի ավախարակոր:
  - Գերմանացի հայտնի ֆուտբոլիստ:
  - Հանրապետություն Արևմտյան Աֆրիկայում, Ալյանսյան օվկիանոսի ափին - Լեոն:
  - Ուկրաինացի բանաստեղծ, դեպոսիտ և հասարակական գործիչ, հայ բանաստեղծներից կասարել է քաղամարտություն:
  - Եռանկյունային կասարել է քաղամարտություն:
  - Հասարակայնուրեն վանգավոր, դասարտարեկի արար:
  - Ռուսական Լեսարայի ասոլ:
  - Հայ կոմպոզիտոր, ղեկավարել է «Կիլիկիա», «Սիվան Կոմիտաս» երգչախմբերը:
  - Մոլդովացի Կախմասիս, գրոսմայսեր:
  - Արմենացիների սերունդներից:
  - Թիվալավոր մեծ նավ:
  - Չլանսիացի մասերիպիս փիլիսոփա, լուսավորիչ (XVIII դ.):
  - Քաղաք ԱՄՆ-ի Փենսիլվանիա նահանգում:
  - Հայկական բալետի նախագահ:
  - Հայ վիճառու:
- Կազմեց է ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

ՆԱՐԳՎԱԿԱՆ

ԱՍՈՒՆՍ

Չինաստանը ձգտում է Տաիվանի խնդիրը լուծել խաղաղ ճանապարհով, սակայն չի բացառում ուժի գործադրումը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Տաիվանյան հարցը Չինաստանի ներքին խնդիրն է և կարող է լուծվել միայն Տաիվանի նեղուցի երկու կողմերի միջև բանակցությունների ծախսերով, նման հայտարարության հանդես եկավ ՀՀ-ում Չինաստանի ժողովրդական շարժման ղեկավար Գրիգոր Գրիգորյանը, որը հայտարարեց Չինաստանի արտաքին քաղաքականության մասին իր կարծիքը 21-ին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ:

Ինչպես տեղեկացրեց ղեկավարը, այդ հարցում իր երկրի դիրքումը ներկայացնելու առիթ է հանդիսացել Տաիվանի վարչակազմի ղեկավար Լի Դենխունի վերջին արած հայտարարությունը, որում նա շեշտեց Չինաստանի հարաբերությունները որակելու և որոշելու միջոցառումներ:

Դեպքում Չինաստանը նեղեց, որ հարցը լուծման կարելիություն սկզբունքներ են մեկ երկիր, երկու հասարակարգ, ինքնակառավարման բարձր աստիճան է խաղաղ բանակցություններ: Ըստ ղեկավարի, Չինաստանը զանկանում է խնդիրը լուծել խաղաղ ճանապարհով, սակայն չի

բացառում ռազմական ուժի գործադրման հնարավորությունը: Վերջին տարեթվերը, որն Չինաստանի խոսքում, հնարավոր է այլ ժողովրդային կողմից Տաիվանի գրավման կամ «անբաժանողական ուժերին» ստատուս գեղում:

Չինաստանը կողմնակից է բազմաթիվ աշխարհի գոյությանը, ինչը կարող է կայունության և խաղաղության երաշխի հանդիսանալ, ընդգծեց ղեկավարը: Մասնավորապես, Չինաստանը ուղղվում է միավորված եվրոպայի զարգացմանը, որի կազմում նա տեսնում է նաև Ռուսաստանը: Միևնույն ժամանակ, Չինաստանը չի ձգտում դաշինքի մեջ մտնել որևէ ժողովրդային հետ, չբացառելով նաև այնպիսի բարեկամ երկրներ, ինչպես Ռուսաստանն ու Իրանն են:

Դեպքում զոհունակություն արժանացնելու Չինաստանի համար առանցքային հանդիսացող տաիվանյան հարցում Չինաստանի դիրքումն անկախորեն որոշելու է Չինաստանը, ըստ որի Չինաստանը շեշտեց իր կառավարությանը համարում է

չինական ողջ ժողովրդի միակ օրինական ներկայացուցիչը և խոստացել է ժառանգական հարաբերություններ չհաստատել Տաիվանի ղեկավարության հետ:

Դեպքում հայտարարեց նաև, որ Տաիվանի և Դառաբաղի խնդիրների միջև զուգահեռներ անցկացնելու հնարավոր չէ: Դառաբաղը խոստացված ղեկավարների մեղով զանկանում է այլ երկրի կազմում, և խնդիրը լուծումը հնարավոր է միայն միջոցառման հարաբերությունների ուղիով, ասաց ղեկավարը:

«Նոյյան ատյանի» բրազիլացի այն հարցին, թե Տաիվանի հետ միավորման դեմում չի՞ սկսվի արդյո՞ք Չինաստանի մայրցամաքային մասի բնակչության արտահոսումը դեպի կառավարվող Տաիվանը, ղեկավարը շեշտեց, որ Չինաստանը պատրաստ է միջոցառումներ անել այդ կողմից 35 հազար մարդիկ արտահոսելու և 21 մլն մարդ, և Չինաստանի բնակչության վերաբնակեցումն այնտեղ շեշտեց իր խնդիրների կողմից արգելի սակ կզրվի:

«Թուրքիան Կիորոսում արել է այն, ինչ այսօր ՆԱՏՕ-ն անում է Եվրոպայում»

ՄԱՍԿՈՎԱ, 21 ՅՈՒՆԻՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Թուրքիայի վարչապետ Երեմյանը կրճատեց իր հայտարարությունները և արել է Կիորոսի բուրգերի հասցի կառուցման հարցում իր այն ժամանակ կղզի բուրգերի զորքի իջեցնելու 25-ամյա «տոնակառուցություններ» ժամանակ: Վարչապետն ի լուր աշխարհի հայտարարել է, թե «Կիորոսում այնպես վերադարձվել է, Կիորոսի բուրգերը չեն կարող հրաժարվել անկախությունից, ու եթե հույները չընդունեն համադաճության սկզբունքը, բուրգերը Կիորոսում արել է այն, ինչ այսօր ՆԱՏՕ-ն անում է Եվրոպայում»:

սը, որոշեց անկախ ղեկավարել, էլ ավելի լայն ամբողջականություն կհայտարարի Թուրքիայի հետ»: Ամփոփելով իր մտքերը Երեմյանը բացակայել է. «Ոչ ոք մեկ անգամ իսկ բող չի ունի բուրգերի քանակի ուժը»:

«Տոնակառուցություններ» ծիրում Թուրքիան ու Կիորոսի բուրգերը հասցիները համաձայն հոյակապոր են հրապարակել ու հայտարարել, թե անկախ է, որ բուրգերը հրաժարվեն Կիորոսում իրենց անկախությունից: Երեմյան իր ծառայության ըն-

թացում ասել է նաև, թե որքան էլ աշխարհը չսեսնել ծեղագրի, Կիորոսում կա անկախ բուրգերի ղեկավար: Բազմաթիվ ճնշումներ են գործադրվում այդ ղեկավարի վրա, բայց Կիորոսի այդ ճնշումները չափանալ, այնքան կվճռանա Թուրքիայի զորակցությունը:

Թուրքիան հասցիները «նախագահ» Դենիթան իր հերթին ասել է, թե «դիմացի կողմն այսօր սզվում է, որովհետև Թուրքիան արհեստաբար Կիորոսում արել է այն, ինչ այսօր ՆԱՏՕ-ն անում է Եվրոպայում»:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հասուկ դատընթացների բաժին

Դասախոսությունների շարք ծրագիր ՀՀ Ազգային ժողովի ղեկավարի, «ՍԻԼ» կոնցեռնի նախագահ

Խաչատուր Սուխասյանը

ներկայացնում է

«Ներդրումային ֆալակականությունը Հայաստանում»

Հինգշաբթի, հուլիսի 22-ին, ժամը 18:00-ին

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում

Հանդիպումը կընթանա հայերենով

անգլերեն համընթաց թարգմանությամբ

Մուսին ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

Արմենեյը հայտարարում է մրցույթ

Անարժեք 2 մասնաճեմի մուսի (ֆոնի) վերանորոգման շինարարական աշխատանքները կատարելու համար:

Շահագրգռված կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցույթին, մեխ է մինչև 24.07.99 թ. ժամը 17:00-ն Արմենեյ ՀՉ հաշվին (Մարյան 22, «Հայկադրամ» ՓԲԸ հ/հ 151001000562) վճարել 50 հազար դրամ (անվերադարձ) կանխիկ կամ փոխանցումով և կտրոնը ներկայացնեն վարչական հարցերով վարչություն (Անարժեք 2, 6-րդ հարկ, 608 սենյակ) աշխատանքների ծավալները և գծագրերը ստանալու համար: Որից հետո 28.07.99 թ. ժամը 11:00-ն մեխ է Արմենեյ ՀՉ վարչական հարցերով վարչություն ներկայացնեն իրենց հայտերը փակել և կնված ծրարներով: Կազմակերպությունների կողմից անհրաժեշտ է ներկայացնել հետևյալ տեղեկատվությունը, որոնք կհամարվեն մրցույթի կարելու նախադասմանը:

- Պետական բյուրո «Լիցենզիաների» ղեկավարները սվյալ աշխատանքները կատարելու համար
- Տվյալներ կազմակերպության ֆինանսական վիճակի մասին (հաշվարկային հաշվում եղած գումարի չափը, դեբիտորներ, կրեդիտորներ առանձնացված անուններով և գումարներով և այլն)
- Տվյալներ աշխատողների ֆանակի և մասնագիտությունների մասին
- Տվյալներ իրեն ղեկավարող բյուրո մեխանիզմների մասին (անվանումը, տարեթիվը)
- Տեղեկություններ իրեն ղեկավարող արտադրամասերի մասին (ինչ է արտադրում և հզորությունը)
- Կազմակերպությունը մեխ է գրանցված լինի ղեկավարող ղեկավարող առնվազն 1,5 տարի:

ԱՐՄԵՆԵՅԷԼ ՀՉ ՀԱՍԱՐԱՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՇՈՒՄՍԱՍՏՐԱԳՐԵՐ

22 հուլիս

9.00, 13.00, 17.00, 21.00, 24.00	Հայրուր	0.05 Մի անգամ
9.20	Բարի լույս, Հայաստան	0.10 Գ/Ց «Վնաս»
10.20	Հեղինակների դաս	2.00 VIDEOART PLUS
11.00	Հենց այնպես	
11.15	Արևալույս ալիք	
11.25	Համով գրույց	7.00 Բարի լույս
11.50	Երգում է Մարիո Դել Մոնակոն	10.00, 16.00, 19.00, 15.00
12.00	Չարական	Նորություններ
12.25	Դարձանի	10.15, 18.00 «Հանուն սիրո»
13.15	Այնքան խաղաղ	11.00-16.00 Բիզնես TV
13.45	Փ/Ց «Բեիկներ»	16.15 «Չճանաչելի Հարիս»
17.20	Բարեկամից հետո, Եզիմյան	16.45 Հետազոտելու և անեն ինչ
18.00	Մոխրոց	17.00 Անգամ փողոց
19.00	Խոսք շահում	17.30 «Մինչև 16 և բարձր»
19.05	Գիտաստի	19.15 «Կոմունիզմի ղեկավար»
19.30	Կրեմլ»	20.15 Որ հիշեն...
20.00	Ստորագրություն	21.00 «Միսս Մարիլ»
20.25	Արևալույս ալիք	22.50 ժամանակ
20.35	Տունտունիկ	22.45 Գ/Ց «Մյուս և չեմ, այլ նա է»
21.45	Մյուս	0.30 «Ինտերակոնեյթ» «Ալեխսյ 3-րդ»
22.10	Գ/Ց «Ես չեմ, նա է»	1.00 «Մութ երկնքներ»
00.20	Ուրբեկոն»	2.05 Գ/Ց «Ամառվա ընկեր»

Արժանավային հեռարձակումներ
 2.00 «Իմ երկրորդ մայրը»
 3.00 Բարի լույս, Հայաստան

19.00	Մուսիկ	8.00 Բարի լույս, Ռուսաստան
19.10	Բնագիտական, բնական արգելանքներ	8.20 Բոլորի շուրջին
19.35	Բեթիովեն, ֆանտաստիկ	8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
19.55	Ցուցահանդեսում, Եզիմյանի նկարչություն	10.15, 0.45 Հեռուստախաղ բաժանմունք
20.30, 00.55	Լաբեր	10.45 Արտանման փոստով
21.05	Մերիսայ «Ես կնվածեմ Մանհեթենը» (4-րդ մաս)	11.10 Հ/Ս «Միլեդի»
22.00	Միտքեր գովազդ	12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 100 Լուրեր
22.10	ART աշխարհ	12.35 «Փոփիկ քաղաքացիներ»
22.45	Գ/Ց «Հաճություն»	13.30 Իմ ընտանիք

9.00	Տոմար	21.55	Երկու դաճաճուր
11.00	Գ/Ց «Կարմիր ել սեղ» (4-րդ մաս)	22.45	Գ/Ց «Ազգային Բիսուի» Պուարո
19.00	Մուսիկ		«Կորուսելու գաղտնիք»
19.30, 21.30, 23.30, 2.30	Սուրհանդակ		23.50 Երկրայ առեմակայների հեռուստա
19.50	Մամուլի խոսակ		սեսային դասարանի նիստ
20.00	Չ. Չարիկի վաղ ֆիլմերից «Կինը»		1.30 «Ալադինական երկան փեթակում»
20.30	Ստորագրություն		փաստաթղթի օրագիր
21.10	Հաղաբար		
22.00	Գ/Ց «Չորս սենյակ»		
24.00	Սնդուր		

ԱՐՄԵՆԵՅԷԼ ՎԱՃԱՌՖԻ ԵՆ ԵՆԵԿԱՅԳՆՈՒՄ ԻՆՏԵԼԵԿՏՍՐԱՆՍՊՈՐՏԱԿԱՆ ԺՅՈՂՈՆԵՐ

Գ/Գ	Տեղանուն	Տրանսպորտ. միջոցի մակնիշը	Թողարկման տարին	Տեխ. վիճակը	Նվազագույն գինը դոլարով և ԱՄՆ-ով	Ինտ. խոսքեր
1.	Գավառի Հ. Հ	Դնեմր-11	1988 թ.	Անսար	60	22-111
2.	Գավառի Հ. Հ	Դնեմր-11	1988 թ.	Անսար	56	22-111
3.	Գավառի Հ. Հ	Իժ-6114	1985 թ.	Անսար	130	22-111
4.	Գավառի Հ. Հ	ԵՐԱՉ-762 Վ	1987 թ.	Անսար	300	22-111
5.	Գավառի Հ. Հ	Դնեմր-11	1986 թ.	Անսար	60	22-111
6.	Գավառի Հ. Հ	Դնեմր-11	1989 թ.	Անսար	60	22-111
7.	Աճարակի Հ. Հ	Ավիա-Ա-21	1989 թ.	Անսար	1440	23-366
8.	Աճարակի Հ. Հ	Ավիա-Ա-21	1988 թ.	Անսար	1100	23-366
9.	Աճարակի Հ. Հ	Դնեմր-11	1988 թ.	Անսար	60	22-520
10.	Գյումրու Հ. Հ	Իժ-2715	1990 թ.	Անսար	144	21-350
11.	Նախիջի Հ. Հ	Դնեմր-11	1987 թ.	Անսար	72	23-306
12.	Նախիջի Հ. Հ	ԵՐԱՉ-762 Վ	1988 թ.	Անսար	500	23-306
13.	Սոփյակի Հ. Հ	ՎԱՉ-2121	1986 թ.	Անսար	240	23-939
14.	Հրազդանի Հ. Հ	ԿՎՉ-685 Ս	1985 թ.	Անսար	500	21-540
15.	Տրանսպորտի վարչություն	ԵՐԱՉ-762 Վ	1991 թ.	Անսար	300	63.11.62 64.60.12
16.	Տրանսպորտի վարչություն	Մոսկվիչ-2141	1990 թ.	Անսար	500	63.11.62 64.60.12
17.	Տրանսպորտի վարչություն	ԳԱՉ-53 ՍԹ	1969 թ.	Անսար	720	63.11.62 64.60.12
18.	Տրանսպորտի վարչություն	ՈՒԱՉ-3303	1988 թ.	Անսար	500	63.11.62 64.60.12
19.	Տրանսպորտի վարչություն	ԳԱՉ-52 ՍՕԷ	1991 թ.	Անսար	350	63.11.62 64.60.12
20.	Տրանսպորտի վարչություն	ՎԱՉ-21013	1985 թ.	Անսար	300	63.11.62 64.60.12
21.	Սեփականի Հ. Հ	ՈՒԱՉ-3741	1989 թ.	Անսար	300	23-939
22.	Սեփականի Հ. Հ	ԳԱՉ-2410	1990 թ.	Անսար	1300	22-111
23.	Սեփականի Հ. Հ	ԵՐԱՉ-762 Վ	1990 թ.	Անսար	400	22-111
24.	Միտքային Հ. Հ	ԳՉԱՍ ԳԱՉ-53	1985 թ.	Անսար	500	24-633
25.	Տաշիրի Հ. Հ	ՈՒԱՉ-469 Բ	1984 թ.	Անսար	300	23-939

Ցանկացած հարցերով կարող եմ դիմել Արմենեյ ՀՉ տրանսպորտի վարչություն, հեռախոսահամարներով 63-11-62, 64-60-12:

Վաճառքի համար դիմումների ընդունման ժամկետ է սահմանվում մինչև 1999 թ. հուլիսի 30-ը:

ԱՐՄԵՆԵՅԷԼ ՀՉ ՀԱՍԱՐԱՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստանի և Լեռնային Դառաբաղի ձեռնարկություններ» տեղեկագիրը Վաճառվում է «Նոյյան ատյան» (Հանրապետության հրատարակչություն) «Ավաս» (Արթուրյան 25) «Русская книга» (Փ. Բուրգոնի) և գրախանութներում և մեքոյի «Բարեկամություն» կայարանի մուսի մոտ գտնվող կրթական կենտրոնում: